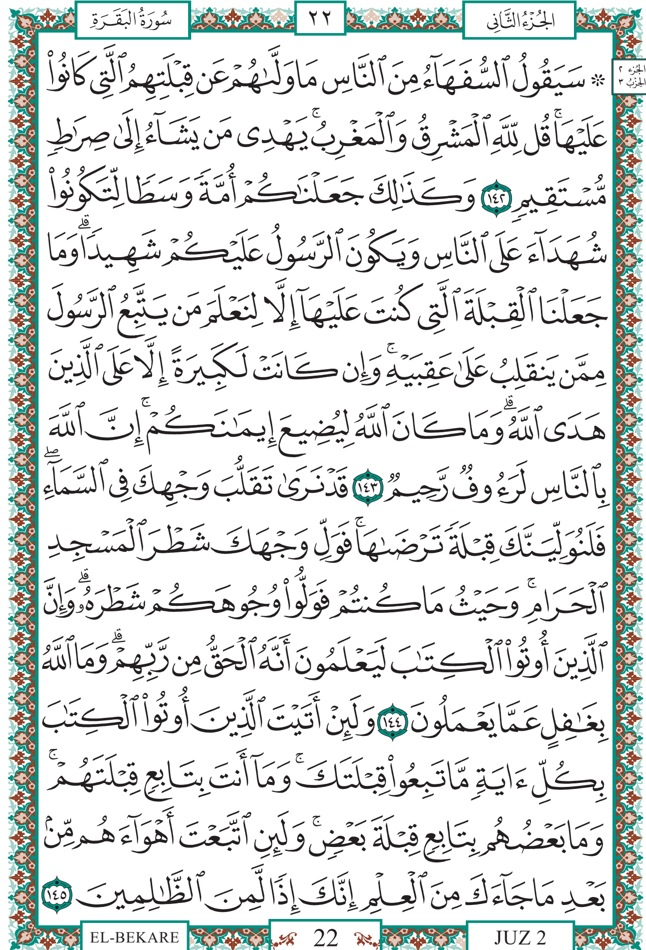
(142) Do të thonë injorantët dhe mendjelehtët nga radhët e hebrenjve dhe të gjithë munafikët që ngjajnë me ta: - “Pse e ndryshuan myslimanët Kiblen, që kishin më parë -atë në drejtim të Xhamisë së Kudsit?!” Përgjigjju, o i Dërguar: “Allahut dhe vetëm Atij i përket pushteti i Lindjes dhe i Perëndimit dhe i çdo drejtimi tjetër. Ai ka të drejtë që t’i drejtojë robtë e Vet nga cilido drejtim që Ai dëshiron. Ai - qoftë i lartësuar! - udhëzon kë të dojë prej robve të Vet në Rrugën e Drejtë, e cila nuk ka devijime.

(143) Dhe ashtu siç ju mundësuam të kishit një Kible, me të cilën Ne jemi të kënaqur, po ashtu, ju mundësuam që të bëheni edhe një popull i përzgjedhur, i drejtë dhe mesatar ndër gjithë popujt e tjerë -qoftë në besim, në adhurime e edhe në marrëdhënie ndërnjerëzore, në mënyrë që Ditën e Ringjalljes të jeni dëshmitarë për të dërguarit e Allahut, duke pohuar se ata e përcollën porosinë e Allahut në popujt e tyre. Edhe i dërguari Muhamed ﷺ do të jetë dëshmitar për ju, që jua ka sjellë Mesazhin. Ne e ndryshuam kiblen e mëparshme, nga e cila ti drejtoheshe e që ishte Xhamia e Kudsit, vetëm që ta dimë – të provuar me fakte, pas së cilës vjen edhe shpërblimi – se kush është i kënaqur me atë që e ka ligjëruar Allahu, kush i nënshtrohet Atij dhe kush ndjek të Dërguarin. Por edhe që të dihet se kush është ai që largohet prej fesë dhe ndjek qejfet e veta e nuk i nënshtrohet ligjeve të Allahut. Çështja e ndryshimit të kibles së mëparshme është, vërtet diçka e madhe, por jo për ata që Allahu i begatoi me të kuptimin e imanit, sepse kur Ai e legjitimon diçka për robtë e Vet, e bën këtë për shkak të një urtësie supreme. Allahu nuk do t’ua humbte kurrë imanin tuaj, i cili është namazi, që e keni falur para se të bëhej ndryshimi i kibles. Allahu është i Butë dhe i Mëshirshëm me njerëzit: Ai nuk ua vështirëson veprat dhe nuk ua humb shpërblimin për veprat e tyre.

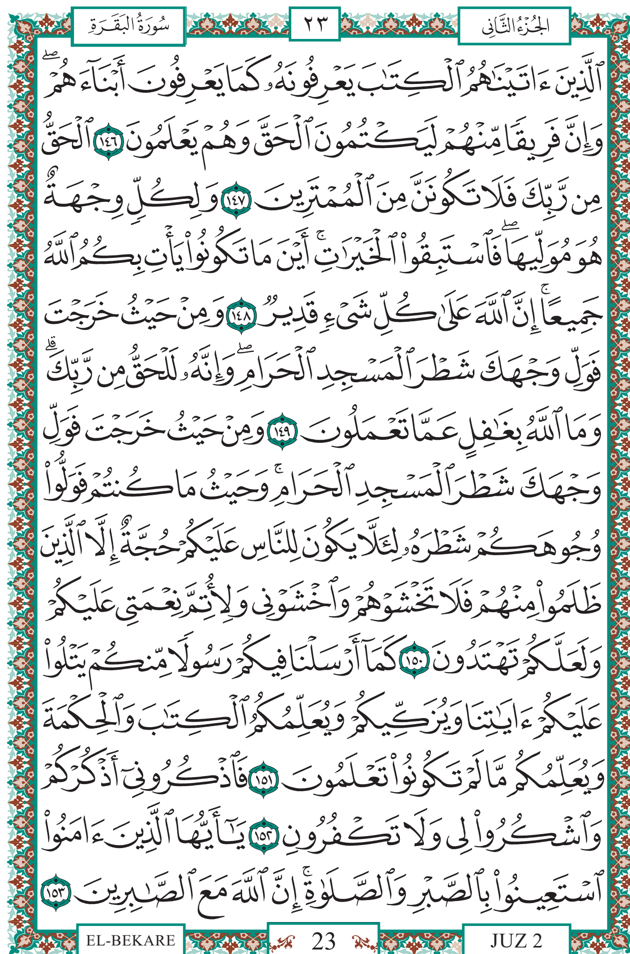
سَيَقُولُ ٱلسُّفَهَآءُ مِنَ ٱلنَّاسِ مَا وَلَّىٰهُمْ عَن قِبْلَتِهِمُ ٱلَّتِي كَانُوا۟
عَلَيْهَا ۚ قُل لِّلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ۚ يَهْدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ١٤٢ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا۟
شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ وَيَكُونَ ٱلرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ۗ وَمَا
جَعَلْنَا ٱلْقِبْلَةَ ٱلَّتِي كُنتَ عَلَيْهَآ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يَتَّبِعُ ٱلرَّسُولَ
مِمَّن يَنقَلِبُ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ ۚ وَإِن كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى ٱلَّذِينَ
هَدَى ٱللَّهُ ۗ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَٰنَكُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
بِٱلنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ١٤٣ قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي ٱلسَّمَآءِ ۖ
فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَىٰهَا ۚ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۥ ۗ وَإِنَّ
ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ ۗ وَمَا ٱللَّهُ
بِغَٰفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ١٤٤ وَلَئِنْ أَتَيْتَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ
بِكُلِّ ءَايَةٍ مَّا تَبِعُوا۟ قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ أَنتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ
وَمَا بَعْضُهُم بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعْتَ أَهْوَآءَهُم مِّن
بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ ۙ إِنَّكَ إِذًا لَّمِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ١٤٥

(144) Ne e kemi parë, o i Dërguar se si ti i ktheje fytyrën dhe vështrimin tënd në drejtim të qiellit, në pritje dhe në kërkim të zbritjes së Shpalljes për çështjen e ndryshimit të kibles andej nga ti dëshiroje. Kështu, Ne po ta mundësojmë ty të kthehesh nga kiblja që ti do e që është Shtëpia e Shenjtë e Allahut, Qabja - në vend të Xhamisë së Shenjtë të Kudsit. Prandaj, ktheje fytyrën në drejtim të Shtëpisë së Shenjtë të Allahut - Qabes, në Mekën e nderuar! Kudo që të jeni ju, o besimtarë, kthehuni nga ajo, kur ju të falni namazin! Atyre që u është dhënë Libri -hebrenj dhe të krishterë e dinë fort mirë se ky ndryshim i kibles është i drejtë dhe i vërtetë, se është urdhër i zbritur prej Krijuesit dhe Rregullatorit të jetës së tyre, sepse kjo gjendet edhe në Librin e tyre. Megjithatë, Allahu nuk është indiferent dhe i pavëmendshëm ndaj asaj që bëjnë refuzuesit e së Vërtetës dhe Ai Din gjithçka për ta dhe do t’u japë atë që meritojnë.

(145) Pafsha Allahun! Edhe nëse ti, o i Dërguar, do t’u sillje atyre që u është dhënë Libri i mëparshëm -hebrenj dhe të krishterë çdo lloj argumenti dhe sqarimi në lidhje me Vërtetësinë e ndryshimit të kibles, ata përsëri nuk kanë për t’u drejtuar nga Kiblja jote, vetëm për shkak të kryeneçësisë ndaj Mesazhit tënd dhe mendjemadhësisë ndaj pasimit të së Vërtetës. Po ashtu, as ti nuk do të kthehesh më nga kiblja e tyre, sepse Allahu të largoi prej saj. Asnjëra palë nuk do të drejtohet nga kiblja e palës tjetër, ngaqë secila e shpall mohuese palën tjetër. Nëse ti do të pasoje qejfet e tyre në lidhje me çështjen e Kibles e të tjera, si ligjet dhe rregullat e fesë, sepse ty të erdhi me dije të saktë gjithçka krejt qartë, atëherë ti do të ishe ii padrejtë, duke hequr dorë nga udhëzimi e duke ndjekur qejfet. Kjo formë ligjërimi ndaj të Dërguarit të Allahut ﷺ tregon sa e kobshme është ndjekja e gjurmëve të pasuesve të Librave të mëparshëm. Vetë i Dërguari ishte i imunizuar nga ndjekja e tyre, por kjo nuk është gjë tjetër veçse paralajmërim për umetin e tij pas tij.

Nga ajetet mësojmë:

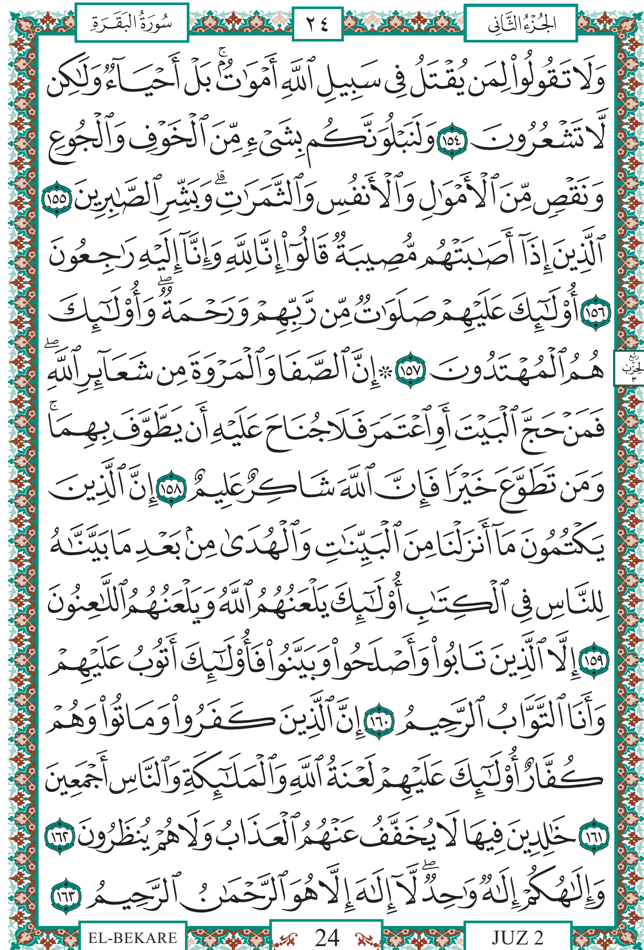
- Kundërshtimi i ligjeve të Allahut dhe të fesë së Tij, si dhe mospërfillja e qëllimeve të saj është tregues i mendjelehtësisë dhe i mendjepakësisë.
- Ymeti islam dhe nderohet pasi atë e ka lavdëruar Allahu, duke e përshkruar me fjalën “i mesmë” ndër të gjithë popujt.
- Ne vihemi në dijeni për rrezikun e ndjekjes së ithtarëve të Librit të mëparshëm dhe qejfeve të tyre, sepse ata e njohën të Vërtetën dhe e refuzuan atë.
- Gjatë kohës kur vazhdonte të zbriste Shpallja ka ndodhur që të abrogohen gjykime fetare, siç ishte ndryshimi i kibles.

(146) Atyre, që ua patëm dhënë Librin, dijetarë -hebrenj dhe të krishterë, e njihnin këtë urdhër për ndryshimin e kibles, pasi kjo për ta pati qenë një shenjë e profetësisë së Muhamedit ﷺ, ashtu siç i dallojnë ata fëmijët e tyre në mesin e fëmijëve të tjerë. Megjithatë, disa prej tyre e fshihnin të Vërtetën që u kishte ardhur, vetëm nga zilia.
(147) Kjo është e Vërteta prej Zotit tënd, prandaj mos u bëj -o i Dërguar- si ata që dyshojnë rreth saj.
(148) Secili popull ka një drejtim, një kible, qoftë konkrete apo abstrakte, tek e cila drejtohet. Kështu, popuj të ndryshëm kanë pasur drejtime dhe rregulla të ndryshme, të vendosura nga Allahu. Nuk ka asgjë të gabuar kur këto ndryshime janë sipas urdhrit të Allahut dhe Ligjit të Tij. Kështu, ju o besimtarë, garoni në kryerjen e veprave të mira, për të cilat jeni urdhëruar dhe pastaj Allahu do t'ju bashkojë -prej cilitdo vend qofshi Ditën e Ringjalljes- për t'ju shpërblyer për veprat tuaja. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka; A- është i Plotfuqishëm për t'ju mbledhë dhe shpërblejë.
(149) Ngado që të dalësh e kudo që të jesh, ti o i Dërguar, bashkë me pasuesit e tu dhe do që të falësh namazin, drejtohu nga Xhamia e Shenjtë e Qabes, sepse ai drejtim është i vërtetë e i shpallur prej Zotit tënd! Allahu nuk është i pavëmendshëm ndaj asaj që ju bëni; madje, Ai është Mbikëqyrësi juaj e do t'ju shpërblejë për to.
(150) Në cilindo vend të dalësh, o i Dërguar dhe dëshiron që të falësh namazin, kthehu nga ana e Xhamisë së Shenjtë! Dhe kudo që të ndodheni, o besimtarë, drejtohuni me fytyrat tuaja nga ajo anë, kur të falni namazin, në mënyrë që njerëzit të mos kenë fakte kundër jush. Megjithatë, keqbërësit do të mbeten në kryeneçësinë e tyre dhe do t'ju dalin kundër me argumente të kota. Prandaj mos u frikësoni prej tyre, por frikësojuni vetëm Zotit tuaj, duke zbatuar urdhërimet dhe ndalimet e Tij! Allahu e bëri rregull të fesë kthimin nga Qabeja gjatë lutjeve, me qëllim që të plotësojë begatinë e Vet ndaj jush, duke ju dalluar prej popujve të tjerë, si dhe me qëllim që t'ju tregojë drejtimin më të nderuar për njerëzit.
(151) Ne ju begatuam ju edhe me mirësinë tjetër, që është zgjedhja e të Dërguarit Tonë nga mesi juaj, që ju këndon ajetet Tona, që ju pastron nëpërmjet urdhërimit për të bërë vepra të mira dhe të dobishme dhe ju ndalon nga të shëmtuarat dhe të urryerat, duke ju mësuar Kur'anin dhe Synetin e duke ju mësuar atë që ju nuk e dinit prej fesë dhe jetës suaj.
(152) Prandaj më kujtoni Mua, me zemër dhe me vepra, që edhe Unë t'ju kujtoj me nderime dhe t'ju mbroj, sepse shpërblimi është sipas llojit të veprës.! Tregohuni mirënjohës për mirësitë e Mia e mos më mohoni Mua, duke u treguar mosvlerësues ndaj tyre, apo duke i përdorur ato në gjërat që Allahu jua ka bërë haram!
(153) O ju që keni besuar! Kërkoni ndihmë nëpërmjet durimit dhe namazit, duke u mbështetur te bindja ndaj Meje dhe dorëzimi ndaj urdhrave të Mi, sepse Allahu është me durimtarët, duke i ndihmuar dhe duke u dhënë atyre sukses.

Nga ajetet mësojmë:

- Ajetet e kanë trajtuar gjatë ndryshimin e drejtimit të faljes, sepse ai është një nga treguesit e profetësisë së Muhamedit ﷺ.
- Lënia e debateve, angazhimi në veprat e devotshme, si dhe nxitimi drejt Allahut janë më të dobishme për besimtarin te Zoti i tij Ditën e Gjykimit.
- Veprat e mira, që të çojnë tek Allahu janë të shumëllojshme dhe të shumta, por duhet që besimtari të nxitojë në kryerjen e tyre, duke synuar shpërblimin nga Allahu i Madhëruar.
- Rëndësia e përmendjes së Allahut të Lartmadhëruar është aq e madhe, sa shpërblimi për këtë do të jetë përmendja e emrit te njeriut përpara melekëve më të lartë.

154 Mos thoni, o ju besimtarë, për ata që vriten në Rrugën e Allahut se ata "kanë vdekur", njëlloj siç vdesin të tjerët, sepse në të vërtetë, ata janë të gjallë te Zoti i tyre, por ju nuk e perceptoni dot jetën e tyre, sepse ajo është një jetë krejtësisht e veçantë, që mund të njihet veçse nëpërmjet Shpalljes së Allahut.

155 Ne do t'ju vëmë në provë me forma të ndryshme, si me frikë prej armiqve, me uri e ushqim të pakët, me varfëri apo vështirësi për të fituar, me vdekje të përgjithshme apo me vdekjet si dëshmorë në Rrugën e Allahut, me pakësim të prodhimeve etj. Megjithatë, o i Dërguar, përgëzoji durimtarët që i durojnë këto fatkeqësi, me diçka të bukur si në këtë jetë, ashtu edhe në Jetën Tjetër;

156 Ata që, kur i godet ndonjë fatkeqësi, të kënaqur dhe të dorëzuar, thonë: "Ne jemi pronë e Allahut e Ai vepron me ne si të dëshirojë. Tek Ai do të kthehemi të gjithë Ditën e Ringjalljes. Ai Është që na krijoi dhe na nderoi me begati të ndryshme dhe se te Ai është edhe kthimi dhe fundi ynë."

157 Këta do të jenë të lavdëruar nga vetë Allahu përpara melekëve më të lartë, atje pranë Tij dhe do t'u zbresë mëshirë. Këta janë të udhëzuarit në Rrugën e Vërtetë.

158 Dy malet e njohur pranë Qabes, Safa dhe Merua, janë simbole të dukshme të fesë, prandaj kush e viziton Qaben, për të kryer haxhin a umren nuk bën gjynah nëse shton edhe ecjen mes tyre.
Arsyeja pse Allahu thotë "nuk bën gjynah", është që t'i qetësojë zemrat e myslimanëve, të cilët ndiheshin në siklet për këtë lloj ecjeje, me bindjen se ajo ishte një praktikë e kohës së injorancës paraislamike. Kështu që Allahu i sqaron ata se ajo konsiderohet si një rit i Haxhit. Kushdo që bën vepra vullnetare të pëlqyeshme e me sinqeritet, le ta dijë se Allahu i është mirënjohës, duke ia pranuar dhe duke e shpërblyer për to. Ai i di ata që bëjnë mirë dhe që e meritojnë shpërblimin.

159 Ata judenj, të krishterë apo të tjerë që fshehin shpalljet e qarta të cilat Ne i kemi zbritur në Librat e tyre për t'u dëshmuar njerëzve sinqeritetin e profetësisë dhe të mesazhit të Muhamedit ﷺ, ta dinë se Allahu ka për t'i dëbuar nga Mëshira e Vet, ndërsa melekët, profetët dhe mbarë njerëzimi do të luten për këtë gjë.

160 Përveç atyre që i kthehen Allahut të penduar që kanë fshehur faktet e qarta, ata që i përmirësojnë veprat e tyre të dukshme dhe të fshehta dhe i bëjnë publike ato të Vërteta dhe udhëzime që ata i kishin fshehur më parë -këtyreve ua pranoj pendimin, sepse Unë jam Pendimpranues dhe Mëshirues.

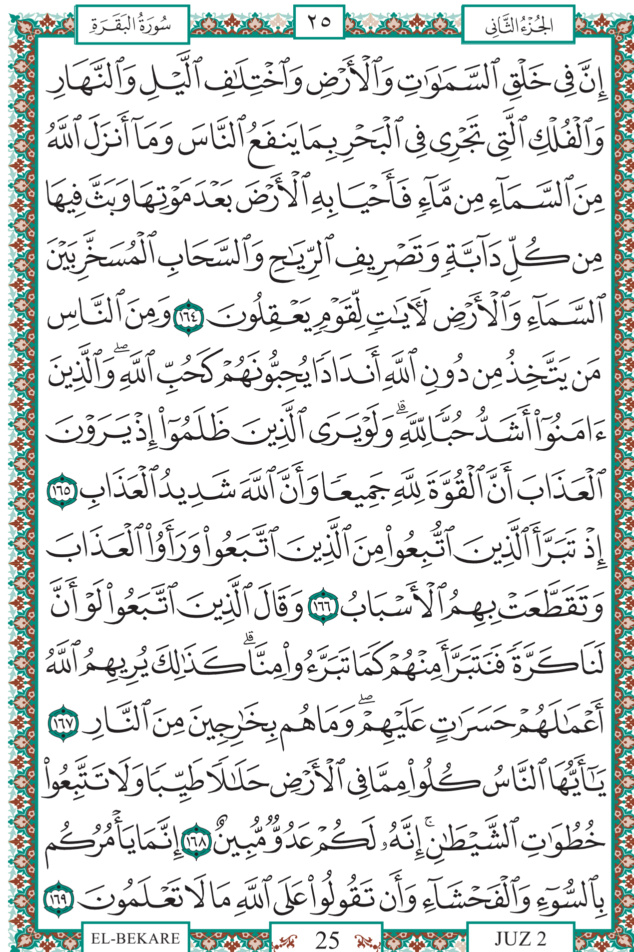
161 Ndërsa ata që tregohen mohues dhe vdesin në mobesim, para se të pendohen -këta do të kenë mallkimin e Allahut, duke i përjashtuar prej Mëshirës së Vet. Kundër tyre do jenë edhe lutjet e melekëve dhe të mbarë njerëzimit, për përjashtimin dhe largimin e tyre prej Mëshirës së Allahut.

162 Ky është mallkim i merituar për ta, që të mos u pakësohet dënimi, qoftë edhe një ditë e vetme. Atyre nuk do t'u bëhet lëshim aspak Ditën e Ringjalljes.

163 Zoti juaj i vërtetë, o njerëz, është Një, i Vetëm në Qenësinë dhe në Atributet e Tij. Nuk e meriton adhurimin askush tjetër, përveç Tij. Ai është i Gjithmëshirshmi dhe Mëshirëploti për robtë e Vet, duke i begatuar ata me mirësi që nuk kanë të numëruar.

Nga ajetet mësojmë:

- Sprova është rregull prej Allahut të Lartësuar për robtë e Tij. Ai u premtoi durimtarëve shpërblimet më të mëdha, si dhe pozitat më të nderuara.
- Është legjitimuar riti i sajit mes Safas dhe Meruas, për ata që bëjnë Haxhin apo umren.
- Prej gjynaheve më të mëdha dhe që sjell ndëshkimin më të ashpër, është fshehja e së Vërtetës të zbritur nga Allahu, si dhe manipulimi i saj para njerëzve, duke i shmangur dhe devijuar ata prej udhëzimit të të Dërguarve.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ
وَٱلْفُلْكِ ٱلَّتِي تَجْرِي فِي ٱلْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن مَّآءٍ فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ وَٱلسَّحَابِ ٱلْمُسَخَّرِ بَيْنَ
ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ لَأَيَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ١٦٤ وَمِنَ ٱلنَّاسِ
مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ وَلَوْ يَرَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ إِذْ يَرَوْنَ
ٱلْعَذَابَ أَنَّ ٱلْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعَذَابِ ١٦٥
إِذْ تَبَرَّأَ ٱلَّذِينَ ٱتُّبِعُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ وَرَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ ١٦٦ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ لَوْ أَنَّ
لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا۟ مِنَّا ۗ كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ ٱللَّهُ
أَعْمَٰلَهُمْ حَسَرَٰتٍ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ ١٦٧
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ كُلُوا۟ مِمَّا فِي ٱلْأَرْضِ حَلَٰلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا۟
خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۚ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ١٦٨ إِنَّمَا يَأْمُرُكُم
بِٱلسُّوٓءِ وَٱلْفَحْشَآءِ وَأَن تَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ١٦٩

(164) Në krijimin e qiejve e të Tokës dhe në çdo mrekulli të krijimit brenda tyre, në vazhdimësinë e natës dhe të ditës, në lundrimin e anijeve në dete, që bartin gjithçka që u sjell dobi njerëzve, si ushqime, veshje , etj. në ujin që Allahu lëshon prej qiellit dhe ngjall me të Tokën, duke bërë të mbijnë prej saj bimët dhe pemët, në gjallesat e ndryshme që Ai i ka përhapur në të, në ndryshimin e erërave (të ftohta dhe të ngrohta) nga njëra anë në tjetrën, si dhe në retë e ulëta mes qiellit dhe Tokës –vërtet, në to ka Argumente të qarta për Njëshmërinë e Allahut të Lartësuar për ata që i kuptojnë drejt Argumentet dhe sqarimet.

(165) Përkundër këtyre argumenteve të qarta, ka njerëz që, në vend të Allahut, besojnë zota të tjerë, duke i konsideruar ata ortakë të Allahut të Lartësuar, madje i duan siç e duan Allahun. Por besimtarët, dashurinë për Allahun e kanë më të fortë sesa ata kanë për idhujt e tyre, sepse besimtarët nuk e barazojnë Allahun me askënd dhe e duan Atë në të mirë e në të keq. Ndërsa paganët i duan idhujt e tyre vetëm kur janë mirë, ndërsa kur janë keq, kthehen dhe i luten Allahut. Nëse keqbërësit, me idhujtarinë dhe gjynahet e tyre, do ta shikonin gjendjen e vet në Botën Tjetër, pra, dënimin, atëherë do ta kuptonin se i vetmi që zotëron të gjithë fuqinë është Allahu dhe se Ai është Ndëshkues i ashpër i atyre që e kundërshtojnë Atë.

(166) Atë Ditë, kur të shohin tmerret dhe vështirësitë e Kiametit, udhëheqësit e pushtetarët do të largohen nga ithtarët e tyre, që i kanë shtypur. Atyre do t’u këputet çdo mundësi dhe formë për të shpëtuar.

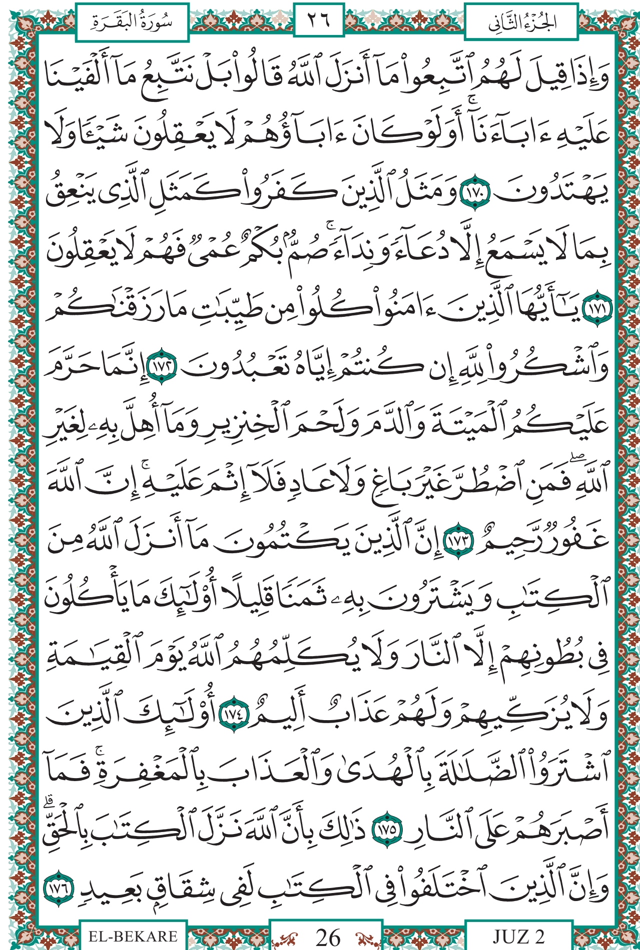
(167) Atë Ditë, njerëzit e dobët dhe ithtarët e të fortëve do të thonë: “Ah, sikur të ktheheshim një herë të vetme në dynja e të largoheshim prej udhëheqësve tanë, ashtu siç largohen ata prej nesh tani!”. Pasi u tregon dënimin e ashpër në Botën Tjetër, Allahu i bën ata që të përjetojnë pasojat e ndjekjes së verbër të prijësve të tyre, pra, pendesën dhe dëshpërimin që nuk do të dalin kurrë prej Zjarrit.

(168) O njerëz! Hani ushqime të pastra e të fituara hallall nga pasuria shtazore dhe bimore gjë gjendet në Tokë, dhe mos ndiqni shtigjet tunduese të shejtanit, sepse ai është armik i qartë. Nuk i shkon njeriut me mend që të pasojë armikun e vet, i cili është i gatshëm ta shkatërrojë.

(169) Ai ju urdhëron për gjëra që ju sjellin dëm, për gjynahe të mëdha e të vogla dhe ju shtyn të flisni për Allahun, për besimin dhe fenë, pa patur asnjë dije të ardhur prej Allahut dhe të dërguarve të Tij.

Nga ajetet mësojmë:

- Besimtarët e vërtetë të Allahut janë ata që e duan Allahun më shumë se askush tjetër, dhe e ndjekin Atë në çdo gjendje -qoftë në të mirë apo në të keq dhe nuk i bëjnë shirk Atij.
- Ditën e Gjykimit, të gjitha lidhjet do të shkëputen: çdo mik i afërt do të largohet prej të dashurit të vet, përveç atyre që ishin miq të sinqertë, për hir të Allahut të Lartësuar.
- Paralajmërohemi për rrezikun e shejtanit dhe të kurtheve të tij, me ndryshimin e metodave të tij, mistereve të tij dhe përpjekjes së tij për ta afruar njeriun me gjërat që lakmon.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُوا۟ بَلْ نَتَّبِعُ مَآ أَلْفَيْنَا
عَلَيْهِ ءَابَآءَنَآ ۗ أَوَلَوْ كَانَ ءَابَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا وَلَا
يَهْتَدُونَ ١٧٠ وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ كَمَثَلِ ٱلَّذِى يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَآءً وَنِدَآءً ۚ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ
١٧١ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُلُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ
وَٱشْكُرُوا۟ لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ١٧٢ إِنَّمَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهِۦ لِغَيْرِ
ٱللَّهِ ۖ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٧٣ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ
ٱلْكِتَٰبِ وَيَشْتَرُونَ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًا ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ
فِى بُطُونِهِمْ إِلَّا ٱلنَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ١٧٤ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
ٱشْتَرَوُا۟ ٱلضَّلَٰلَةَ بِٱلْهُدَىٰ وَٱلْعَذَابَ بِٱلْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ
أَصْبَرَهُمْ عَلَى ٱلنَّارِ ١٧٥ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ نَزَّلَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ ۗ
وَإِنَّ ٱلَّذِينَ ٱخْتَلَفُوا۟ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَفِى شِقَاقٍۭ بَعِيدٍ ١٧٦

170 Nëse jobesimtarëve të tillë do t'u thuhej "Ndiqeni atë Udhëzim dhe Dritë që e zbriti Allahu", do të thonë me kryeneçësi: "Jo, ne do të ndjekim vetëm atë kulturë dhe natë fe, që gjetëm te baballarët tanë." Vallë, po ndjekin baballarët e tyre, edhe nëse ata do të kishin qenë pa logjikë lidhur me Udhëzimin dhe Dritën dhe të paudhëzuar tek e Vërteta, që Allahu pëlqen?!

171 Femohuesit që ecin verbërisht në rrugën e etërve të tyre, ngjajnë me kopenë e cila i shkon pas bariut vetëm duke dëgjuar zërin e tij, pa kuptuar asnjë fjalë që ai u thotë. Ata janë të shurdhër ndaj së Vërtetës, pra, nuk përfitojnë nga dëgjimi i saj; janë të heshtur ndaj së Vërtetës, pra, nuk e thonë atë; sikurse janë edhe të verbër ndaj së Vërtetës. Prandaj ata nuk e kuptojnë udhëzimin ku ftohen.

172 O ju që keni besuar në Allahun dhe e ndiqni të Dërguarin e Tij! Hani nga mirësitë që ju ka dhënë Allahu dhe jua ka bërë të lejueshme dhe tregohuni mirënjohës ndaj Allahut -haptazi dhe fshehtazi për mirësitë që ju ka dhuruar. Falënderim dhe mirënjohje ndaj Zotit është edhe kur ju punoni me bindjen për Të, si dhe kur u largoheni gjynaheve, nëse adhuroni vetëm Atë, pa i shoqëruar askënd e asgjë.

173 Nga ushqimet, Allahu ju ka ndaluar kafshët që kanë ngordhur pa u therur sipas mënyrës islame, gjakun që ka dalë nga kafsha, mishin e derrit, si dhe kafshët që theren pa bismilah. Megjithatë, nëse njeriu shtrëngohet që të hajë diçka prej këtyre sa për të mbajtur frymën gjallë, kur nuk gjen ushqim tjetër, ai nuk merr gjynah dhe as ndëshkim, sepse Allahu është Falës dhe Mëshirues i robve që pendohen. Prej mëshirës së Tij ndaj tyre është edhe tolerimi që Ai u bën në ngrënien e të tilla harameve, në rast nevoje.

174 Vërtet, ata që fshehin Librat dhe Argumentet që Allahu ka zbritur dhe që tregojnë për Vërtetësinë e pejgamberisë së Muhamedit ﷺ, siç bënë hebrenjtë dhe të krishterët, duke përfituar nëpërmjet fshehjes diçka me pak vlerë të jetës së kësaj bote - pushtet, pozitë apo pasuri- këta po fusin në bark atë që do t'i dënojë me Zjarr. Ditën e Ringjalljes, Allahu nuk do t'u thotë asgjë që do t'i gëzojë, por vetëm që do t'i dëshpërojë. Allahu as nuk do t'i pastrojë ata (nga gjynahet), duke i lavdëruar ata (për ndonjë të mirë). Dhe ata do të jenë në dënim të dhembshëm.

175 Ata, që janë cilësuar për fshehjen e asaj Dijeje, për të cilën njerëzit kanë nevojë, janë pikërisht ata që e shkëmbyen Udhëzimin me të kotën. Ata fshehën dijen për të Vërtetën. Kështu, ata e shkëmbyen faljen nga Allahu me ndëshkimin nga Allahu. Sa ngulmues janë në vepra që i çojnë në Zjarr! Sikur nuk shqetësohen për dënimin që i pret!

176 Ky është edhe shpërblimi për fshehjen e Dijes dhe të Udhëzimit, sepse Allahu i zbriti librat e Vet hyjnorë me të Vërtetën, për t'u përhapur dhe sqaruar e jo për t'u fshehur. Ata që kishin kundërshtime për Librat e Allahut, duke besuar një pjesë e duke e fshehur një pjesë të tyre -ata janë larguar shumë larg nga e Vërteta.

Nga ajetet mësojmë:

- Ajo që i ka humbur më shumë njerëzit është mospasja e logjikës, ndjekja e paraardhësve në humbëtirën e tyre dhe sepse mi i tyre verbërisht, pa asnjë lloj vetëdijeje.
- Mospërfitimi i njeriut nga mirësitë që Allahu ia ka dhuruar dhe e ka begatuar, siç janë mendja, dëgjimi dhe shikimi, e bëjnë atë njëlloj si ai, që i ka humbur këto mirësi.
- Prej njerëzve që do të dënohen më së shumti Ditën e Gjykimit janë ata që e fshehin Dijen dhe Udhëzimin që e ka zbritur Allahu te profetët e Tij.
- Prej mirësive dhe begative të mëdha të Allahut të Lartësuar për robtë e Vet besimtarë është edhe kufizimi i harameve në një numër shumë të vogël, ndërkohë që të lejuarat janë aq të shumta, sa nuk mund të numërohen.

(177) Mirësia e vërtetë, që e kënaq Allahun, nuk është vetëm kthimi me fytyrë nga lindja apo perëndimi. Mirësia e të gjitha mirësive është e atij që beson Allahun, Zotin Një e të Vetëm, që e meriton adhurimin, që beson Ditën e Ringjalljes, që beson të gjithë melekët, të gjithë Librat e shpallur, të gjithë të Dërguarit, pa bërë asnjë dallim ndërmjet tyre, që jep nga pasuria, që edhe pse e do shumë, u jep të afërmve të vet, atyre që e kanë humbur babain pa mbushur moshën e pjekurisë, atyre që kanë nevoja, të huajit, i cili është larg familjes dhe vendit të vet për shkak të udhëtimit, atyre që kërkojnë nga halli, që jep për të liruar të robëruarit, qofshin ata skllevër apo pengje. Mirësi është falja e namazit sipas porosive të Allahut, dhënia e zekatit të detyruar, mbajtja e besës së dhënë, durimi në varfëri, në vështirësi e në sëmundje dhe mosdezertimi në kulmin e luftës. Ata që i kanë këto cilësi, i kanë besuar çiltërisht Allahut dhe janë të çiltër në veprat e tyre. Ata i përmbushin porositë e Allahut dhe u largohen ndalesave të Tij.

(178) O ju që e keni besuar Allahun dhe e ndiqni të Dërguarin e Tij! është bërë detyrë mbi ju që të vini drejtësi në lidhje me ata që vrasin të tjerët qëllimisht dhe padrejtësisht, duke e ndëshkuar vrasësin me të njëjtën mënyrë, si krimi i tij. Atëherë, i liri vritet për të lirin që ka vrarë; robi vritet për robin që ka vrarë; gruaja vritet për gruan që ka vrarë. Por, nëse i vrari, para se të vdesë, e fal vrasësin, ose kujdestari i të vdekurit e fal vrasësin përkundrejt shpagimit (një pagesë standarde prej pasurisë që i paguhet familjes së viktimës nga ana e vrasësit të falur), me kushtin që falësi i gjakut, ta kërkojë kuotën e shpagimit prej vrasësit me mirësjellje dhe jo me fodullëk e përçmim, por edhe vrasësi ta bëjë shpagimin në mënyrën më të mirë, pa e zvarritur dhe pa e vonuar, pasi kjo falje gjaku dhe kjo marrje shpagese është një lehtësim prej Zotit tuaj dhe mëshirë për këtë ymet. Kush i rikthehet armiqësisë kundër vrasësit të penduar, sepse e ka falur dhe ia ka marrë shpagesën, do të ndëshkohet me dënim të dhembshëm prej Allahut të Lartësuar.

(179) Ligjet e Allahut për ekzekutimin janë jetë për ju, që qetëson gjakrat tuaj e parandalon armiqësitë mes jush. Këtë e kuptojnë shumë mirë njerëzit e logjikshëm, të cilët ia kanë frikën Allahut të Lartësuar, i përkushtohen Ligjit të Allahut dhe e zbatojnë Urdhrin e Tij.

(180) Keni detyrë që, kur ndonjërit prej jush t'i jenë shfaqur shenjat dhe shkaqet e vdekjes dhe pas vetes keni lënë pasuri të madhe, të lini testament për prindërit dhe të afërmit më të ngushtë, sipas asaj që e ka përcaktuar feja, duke mos lënë më shumë se një të tretën (1/3). Kjo është një e drejtë e padiskutueshme për të devotshmit e Allahut të Lartësuar. Ky gjykim ka qenë para sesa të zbrisnin ajetet e trashëgimisë. Kur zbritën këto ajete, u sqarua se kush përfiton dhe sa përfiton prej të vdekurit.

(181) Gjynahu do të bjerë mbi këdo, që e ndryshon diçka në testament, duke shtuar apo hequr, e jo mbi atë që ka lënë testamentin. Allahu është Dëgjues i bisedave të robve të Vet, i Dijshëm për punët e tyre dhe Atij nuk i rrëshqet asgjë prej tyre.

Nga ajetet mësojmë:

- Bamirësia që pëlqen Allahu është ajo që përmbush imanin dhe veprat dobishme. Përkushtimi vetëm së jashtmi nuk është i mjaftueshëm për Allahun e Lartësuar.
- Prej gjërave që e mbrojnë më shumë jetën e njerëzve dhe largojnë armiqësinë e padrejtësinë ndërmjet tyre, është aplikimi i penaliteteve, që Allahu ka legjitimuar për njerëzit dhe gjithçka tjetër.
- Testamenti ka rëndësia të madhe për atë, që ka diçka për ta lënë pas vetes. Ndryshimi i testamentit të të vdekurit është gjynah.

182 Por, nëse ndodh që dikush kupton se personi që po lë testament, po anon nga padrejtësia, apo e ka tepruar në testament dhe ky e korrigjon nëpërmjet këshillës apo i pajton ata që janë në konflikt në lidhje me testamentin atëherë, ky nuk bën një gjynah; madje, do të jetë i shpërblyer për përmirësimin dhe pajtimin. Allahu është Falës dhe Mëshirues për ata që pendohen.
183 O ju që i keni besuar Allahut dhe ndiqni të Dërguarin e Tij! Ju është bërë detyrim agjërimi prej Zotit tuaj, ashtu siç e kishin detyrim edhe popujt e tjerë përpara jush, me shpresën se nëpërmjet tij të mbroheni prej ndëshkimit të Allahut, duke vendosur mes jush dhe dënimit të Tij mburojë me veprat e mira e nga më të rëndësishmet është agjërimi.
184 Agjërimi i detyrueshëm përfshin vetëm pak ditë në harkun e një viti. Kush vuan nga sëmundje (e përkohshme), e cila ia vështirëson shumë agjërimin, apo ndodhet në udhëtim, e ka të lejuar që të mos agjërojë, me kusht që t'i zëvendësojë më vonë ato ditë kur e ka prishur agjërimin. Sa për ata që munden të agjërojnë, por kanë shumë vështirësi (për shkak të moshës së madhe apo të sëmundjeve kronike), le të japin kompensim (fidje) për ditët që nuk i agjërojnë. Kjo bëhet duke ushqyer një nevojtar për çdo ditë, në të cilën është ngrënë. Kush ushqen më shumë se një nevojtar, ose e ushqen një nevojtar, ndonëse agjëron, kjo është edhe më mirë për të. Megjithatë, agjërimi është më i dobishëm sesa ngrënia apo kompensimi, nëse ju e kuptoni se çfarë mirësie ka. Në gjykimin e parë të zbritur prej Allahut, agjërimi ishte vullnetar: kush dëshironte, mund të agjëronte dhe kush dëshironte, nuk agjëronte, por jepte ushqim si kompensim. Mirëpo më pas[1], Allahu e bëri detyrim agjërimin në formën siç është sot, duke e konsideruar detyrim atë për çdo të rritur dhe të aftë.

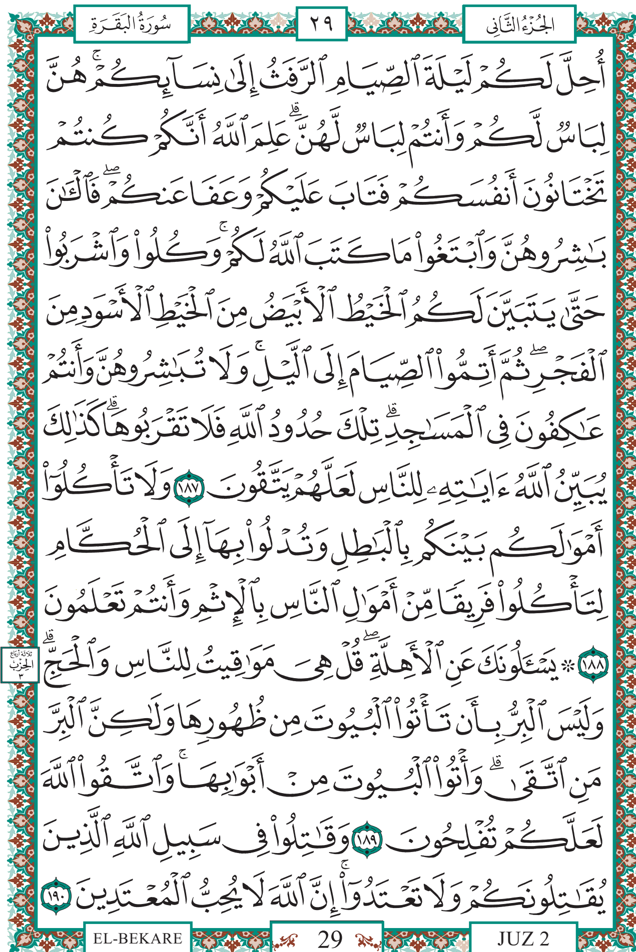
فَمَنۡ خَافَ مِن مُّوصٖ جَنَفًا أَوۡ إِثۡمٗا فَأَصۡلَحَ بَيۡنَهُمۡ فَلَآ إِثۡمَ
عَلَيۡهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ١٨٢ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ
عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ
لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ١٨٣ أَيَّامٗا مَّعۡدُودَٰتٖۚ فَمَن كَانَ
مِنكُم مَّرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَۚ وَعَلَى
ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدۡيَةٞ طَعَامُ مِسۡكِينٖۖ فَمَن تَطَوَّعَ خَيۡرٗا
فَهُوَ خَيۡرٞ لَّهُۥۚ وَأَن تَصُومُواْ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
١٨٤ شَهۡرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلۡقُرۡءَانُ هُدٗى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَٰتٖ مِّنَ ٱلۡهُدَىٰ وَٱلۡفُرۡقَانِۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ
ٱلشَّهۡرَ فَلۡيَصُمۡهُۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ
مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَۗ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلۡيُسۡرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ
ٱلۡعُسۡرَ وَلِتُكۡمِلُواْ ٱلۡعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُواْ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا
هَدَىٰكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ١٨٥ وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌۖ أُجِيبُ دَعۡوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِۖ
فَلۡيَسۡتَجِيبُواْ لِي وَلۡيُؤۡمِنُواْ بِي لَعَلَّهُمۡ يَرۡشُدُونَ ١٨٦

185 Ramazani është muaji kur filloi zbritja e Kur'anit mbi të Dërguarin ﷺ dhe pikërisht Natën e Kadrit. Allahu e zbriti Kur'anin si udhëzim për njerëzit. Në Kur'an ka Argumente të qarta për Rrugën e Drejtë. Ai është ndarës mes së Vërtetës dhe së pavërtetës. Prandaj kush jeton muajin e Ramazanit, duke qenë vendas dhe i shëndetshëm, duhet ta agjërojë detyrimisht. Ndërsa kush është i sëmurë dhe e ka të vështirë agjërimin, a është udhëtar, mund të mos agjërojë. Por nëse nuk agjëron, i bëhet detyrim që t'i zëvendësojë ato ditë, në të cilat ka ngrënë. Me këto detyrime Allahu dëshiron që t'ju çojë rrugës së lehtë e jo rrugës së vështirë, duke e plotësuar kohën e përcaktuar të një muaji me agjërim. Ai dëshiron që ta madhëroni Allahun, pasi të keni përfunduar muajin e Ramazanit, ditën e Bajramit, për mundësinë që ju jep ta agjëroni dhe që ju ndihmon ta plotësoni atë, me shpresën se do të tregoheni mirënjohës ndaj Allahut për udhëzimin tuaj te kjo fe.
186 Nëse të pyesin robtë e Mi për afërsinë Time dhe përgjigjen Time për lutjet e tyre, thuaju (o i Dërguar) se Unë jam afër dhe e di gjendjen e tyre, Unë i dëgjoj lutjet tyre, prandaj ata nuk kanë nevojë për ndërmjetës e as për ta ngritur zërin. Unë i përgjigjem lutësit kur ai më lutet vetëm Mua, duke qenë i sinqertë. Le të më nënshtrohen Mua dhe porosive të Mia e të jenë të qëndrueshëm në iman, sepse kjo është mënyra më e dobishme për ta marrë përgjigjen Time dhe për tu udhëzuar në rrugën e duhur në çështjet e fesë dhe të kësaj bote.

Nga ajetet mësojmë:

- Allahu i ka dhënë rëndësi dhe vlerë muajit të Ramazanit, duke e bërë atë muajin e agjërimit, për arsye se në këtë muaj ka filluar shpallja e Kur'anit. Ramazani është muaji i Kur'anit. Prandaj edhe i Dërguari i Allahut ﷺ e përsëriste Kur'anin me Xhebrailin në muajin e Ramazanit dhe bënte aq vepra të virtytshme sa nuk bënte në asnjë muaj tjetër.
- Sheriati Islam, bazohet në lehtësimin dhe largimin e vështirësive. Prandaj Allahu nuk na ka urdhëruar asgjë që është e vështirë.
- Allahu i Lartësuar është afër me robtë e Vet, i rrethon ata me Dijen e Tij absolute. Prandaj Ai ua dëgjon lutjet që ata i bëjnë dhe u përgjigjet kërkesave të tyre.

1. Në ajetin vijues. (Shënim i recesuesit)

(187) Në fillim ka qenë e ndaluar për një person që flinte natën e agjërimit të ushqehej, apo të kryente marrëdhënie me bashkëshorten edhe nëse zgjohej para agimit. Allahu e anuloi këtë rregull dhe jua bëri të lejueshme që të kryeni marrëdhënie intime me bashkëshortet gjatë netëve të agjërimit, sepse gratë janë mbulesë dhe prehje për burrat, ashtu siç janë edhe burrat mbulesë dhe prehje për to, domethënë, asnjëra palë nuk mund të bëjë pa tjetrën. Allahu e dinte se ju po gënjenit veten në lidhje me zbatimin e asaj që Ai jua kishte ndaluar, kështu që Ai ju mëshiroi, jua pranoi pendimin dhe ju lehtësoi. Kështu, tani mund të kryeni marrëdhënie me to dhe të kërkoni pasardhës, siç ka caktuar Allahu për ju dhe mund të hani e të pini gjatë gjithë natës, derisa t'ju bëhet e qartë zbardhja e agimit të vërtetë dhe ndarja me errësirën e natës. Pastaj plotësojeni agjërimin prej fillimit të agimit, derisa të perëndojë dielli, duke u përmbajtur prej gjërave që e prishin atë. Me gratë tuaja mos kryeni marrëdhënie vetëm kur ju jeni në itikaf, në xhami, sepse kjo e prish itikafin. Këto rregulla janë edhe kufijtë që ka vënë Allahu mes hallallit dhe haramit. Prandaj mos iu afroni atyre, sepse kushdo që iu afrohet kufijve të Allahut, ka mundësinë që të bjerë në haram. Me këtë sqarim të qartë e të kthjellët të këtyre rregullave Allahu shpjegon Argumentet e Veta për njerëzit, me shpresën se ata do të ruhen prej dënimit të Tij, nëse e bëjnë atë që Ai ka urdhëruar dhe e lënë atë që Ai ka ndaluar.

(188) Askush prej jush të mos ia përvetësojë pasurinë tjetrit në mënyrë jolegjitime, si nëpërmjet vjedhjes, dhunës, mashtrimit dhe të mos ndërhyjë nëpërmjet saj me ryshfet te gjykatësit etj., me qëllim që të përvetësoni një pjesë të pasurisë së njerëzve, ose duke i manipuluar ata djallëzisht, sepse ju e dini se Allahu e ka ndaluar një gjë të tillë. Bërja e gjynahut, duke e ditur se është haram, është gjynah edhe më i shëmtuar; prandaj edhe ndëshkimi është edhe më i madh.

(189) Të pyesin ty, o i Dërguar, për hënën dhe ndryshimin e fazave të saj. Përgjigjju atyre, duke u treguar Urtësinë në lidhje me të: Hëna tregon kohën për njerëzit e nëpërmjet saj ata mësojnë kohën e adhurimeve të tyre, siç janë muajt e Haxhit, muaji i agjërimit, plotësimi i vitit për dhënien e zekatit; mësojnë edhe përcaktimet kohore në lidhje me marrëdhëniet mes tyre, siç janë përcaktimi i afatit të shpagimeve (dijje), borxheve etj. Nuk është prej mirësisë e as e udhës që të hyni në shtëpi nga prapa, kur ju jeni të veshur me ihram në Haxh a umre – siç mendonit në kohën e injorancës paraislame. Madje, futja në shtëpi nga dera kryesore është më e lehtë dhe më pak e mundimshme. Allahu nuk ju ka detyruar me diçka që është e vështirë dhe e mundimshme për ju. Vendosni mes jush dhe mes dënimit të Allahut një mburojë me vepra të mira, me shpresë se do të fitoni atë që synoni e do të shpëtoni prej asaj që keni frikë.

(190) Luftoni – me qëllim ngritjen e Fjalës së Allahut – ata jobesimtarë, të cilët ju luftojnë për t'ju penguar prej fesë së Allahut, e mos i kaloni kufijtë e Allahut, duke vrarë fëmijë, gra e pleq, duke masakruar të vrarët etj., sepse Allahu nuk i do ata që i tejkalojnë kufijtë e Tij.

Nga ajetet mësojmë:

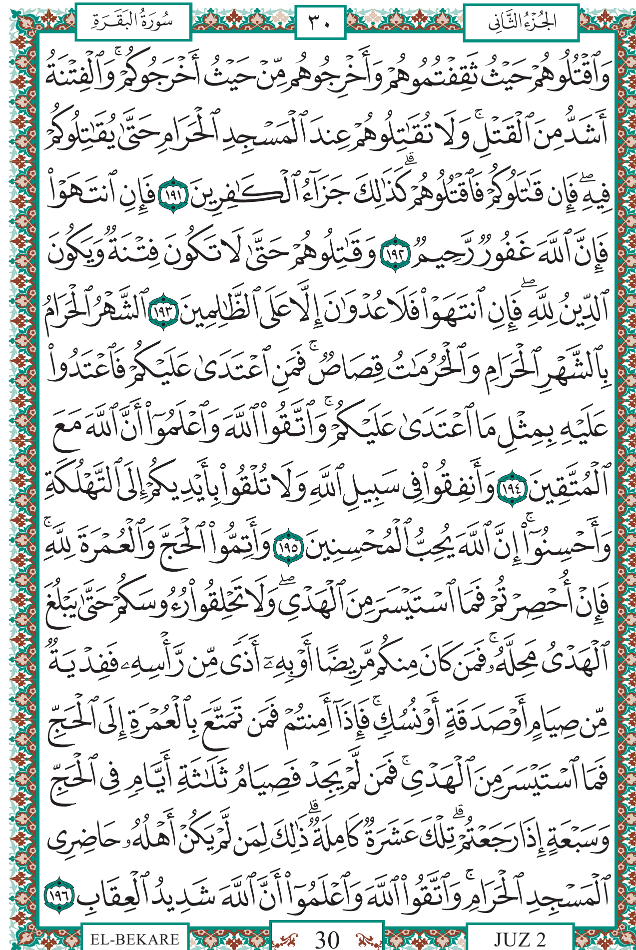
- Në itikaf, që është qëndrimi në xhami për adhurim, personit i ndalohet çdo gjë që bie ndesh me nijetin, siç është edhe kryerja e marrëdhënieve me bashkëshorten.
- Nuk lejohet ngrënia e pasurisë së njerëzve padrejtësisht, si dhe konsiderimi haram i çdo mjeti dhe rruge që të çon drejt saj, prej tyre edhe ryshfeti.
- Ndalohet armiqësia, pasi kjo fe është e ndërtuar mbi drejtësinë dhe mirësinë.

191 Luftojini ata kudo, që të përballeni me ta! Nxirrini ata nga vendi, prej të cilit ata ju dëbuan, që është Meka, sepse pengimi i besimtarit prej fesë së tij dhe tentimi për ta rikthyer atë në kufër është më i rëndë sesa vrasja. Megjithatë, mos e filloni ju të parët luftën kundër tyre pranë Xhamisë së Shenjtë, si shenjë madhërimi për të, derisa ta fillojnë ata luftën kundër jush. E, nëse ata ju luftojnë ju pranë saj, atëherë edhe ju luftojini ata, sepse kështu e meritojnë të gjykohen mohuesit për çdo vepër që ata e bëjnë, duke i ndëshkuar me të njëjtën mënyrë e me të njëjtën gjë.

192 Nëse ata i japin fund luftës kundër jush dhe mohimit të tyre, atëherë edhe ju mos veproni kundër tyre pasi Allahu është Falës ndaj çdokujt që pendohet, duke mos e ndëshkuar për shkak të gjynaheve të mëparshme. Ai është i Mëshirshëm dhe nuk nxitohet për ndëshkimin e tyre.

193 Luftojini jobesimtarët, derisa të mos u mbesë asnjë gjurmë idhujtarie, të mos pengojnë njerëzit në Rrugën e Allahut e të largohen prej kufrit. Luftoni derisa feja triumfuese të jetë feja e Allahut. Nëse ata largohen nga mohimi dhe pengimi në Rrugën e Allahut, atëherë mos i luftoni, sepse armiqësia lejohet vetëm kundër të padrejtëve, që mohojnë dhe pengojnë në Rrugën e Allahut!

194 Muaji i shenjtë, kur Allahu ju mundësoi të hyni në Mekë dhe të kryeni umren, në vitin e shtatë (të Hixhretit), është kompensim për muajin e shenjtë që idhujtarët ju ndaluan të hynit në Mekë në vitin e gjashtë (të hixhretit). Edhe në të shenjtat – si: Meka, muajit e shenjtë dhe koha e veshjes së ihramit (për Haxh apo Umre) – lejohet ekzekutimi me drejtësi i agresorëve. Nëse ju sulmojnë në to, veproni ndaj tyre ashtu siç ata kanë bërë me ju, por mos e kaloni masën reciproke në ndëshkim, sepse Allahu nuk i do ata që i tejkalojnë kufijtë e Tij. Kijani frikën Allahut në lidhje me këtë lejim që ju bë, duke mos e tejkaluar! Dijeni se Allahu është me ata që janë të devotshëm ndaj Tij, duke i ndihmuar e duke i mbështetur ata.

سُورَةُ البَقَرَةِ ٣٠ الجُزْءُ الثَّانِي

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُم مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ
أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِندَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلُوكُمْ
فِيهِ فَإِن قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ١٩١ فَإِنِ انتَهَوْا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٩٢ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ١٩٣ الشَّهْرُ الْحَرَامُ
بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ١٩٤ وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ
وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ١٩٥ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ
فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحِلَّهُ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن رَّأْسِهِ فَفِدْيَةٌ
مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ
فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ
وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ذَٰلِكَ لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ١٩٦

EL-BEKARE 30 JUZ 2

195 Jepni prej pasurisë suaj për Rrugën e Allahut, për xhihad[2] etj., dhe mos e çoni veten tuaj në shkatërrim, me lënien e xhihadit dhe kontributit në rrugën e Tij! Mos e çoni veten në vepra që ju shkatërrojnë, por përsosini adhurimet, marrëdhëniet dhe moralin tuaj, sepse Allahu i do ata që janë bamirës në jetën e tyre dhe ua shton atyre shpërblimet e u jep atyre sukses tek e arsyeshmja.

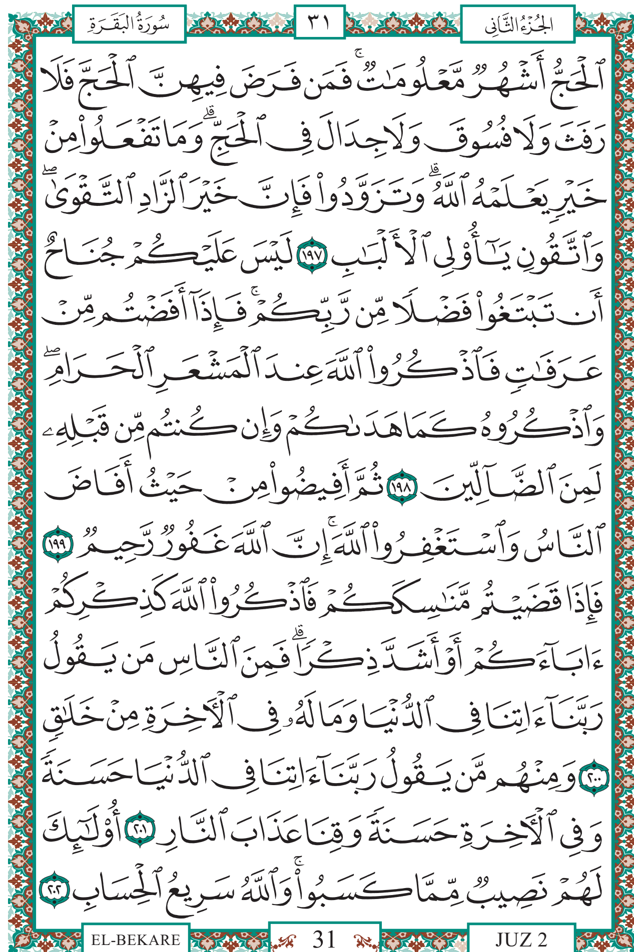
196 Kryejini me rigorozitet Haxhin dhe Umren, duke synuar vetëm kënaqësinë e Allahut të Lartësuar! Nëserrugës për në Haxh bllokoheni nga ndonjë sëmundje, armik apo rrethana të tjera që ju pengojnë t'i kryeni këto dy rite, atëherë bëni kurban një kafshë që e keni më të lehtë – deve, lopë a bagëti të imta – në mënyrë që të liroheni nga gjendja e *ihramit*! Mos e rruani kokën ose mos i shkurtoni flokët, derisa kafsha e caktuar për kurban të mbërrijë në vendin ku lejohet therja e tij! Nëse kafsha e kurbanit pengohet të hyjë në Mekë, atëherë le të theret aty ku e ndalojnë, përndryshe le të theret në Mekë, ditën e Bajramit të Kurbanit ose në tri ditët në vazhdim! E nëse dikush prej jush është i sëmurë, apo ka problem me flokun dhe për këtë arsye e rruan kokën para se të theret kurbani, atëherë kjo nuk përbën shkelje, sepse mjafton që ai ta kompensojë atë ose nëpërmjet agjërimit të tri ditëve, ose duke ushqyer gjashtë veta prej të varfërve të Mekës, ose duke therur një dele e duke ua shpërndarë atë fukarenjve të Mekës. Kush ndihet i sigurt dhe dëshiron që të bëjë një umre para Haxhit (gjatë muajve të Haxhit), duke u liruar kështu nga ndalesat e *ihramit* gjersa ta veshë atë sërish për të kryer haxhin, le të therë një kurban! Kurbani mund të jetë bagëti e imët (dele ose dhi) për një person ose të mblidhen shtatë vetë e të bëjnë kurban një lopë a një deve. Por nëse nuk gjeni dot kafshë për ta bërë kurban apo nuk keni mundësi financiare, atëherë agjëroni tri ditë gjatë Haxhit dhe shtatë ditë të tjera pasi të ktheheni në familjet tuaja! E kështu bëhen dhjetë ditë të plota. Ky lloj Haxhi që paraprihet nga një umre (*haxh temetu*) është i ligjëruar vetëm për ata që nuk banojnë në Mekës apo në rrethinat e saj. Prandaj, kijeni frikë Allahun, o njerëz, duke respektuar ligjet dhe kufijtë që Ai ka caktuar! Dhe dijeni se Allahu i ndëshkon ashpër ata që thyejnë urdhrat e Tij!

Nga ajetet mësojmë:

- Qëllimi i xhihadit është vendosja e gjykimit të Allahut të Lartësuar dhe eliminimi i asaj që i pengon njerëzit prej dëgjimit dhe pranimit të së Vërtetës.
- Braktisja e xhihadit është shkak i shkatërrimit të këtij Ymeti, pasi e dobëson dhe e bën objekt të armiqve.
- Është e domosdoshme kryerja e plotë e Haxhit dhe e umres për ata që kanë mundësi dhe lejohet dalja prej ihramit duke therur kurban për atë që pengohet të hyjë në Mekë.

---

2. Në aspektin gjuhësor xhihadi nënkupton përpjekjen për të arritur një qëllim të caktuar. Ndërsa në terminologjinë islame -ndryshe nga përdorimi i gjerë i saj sot- kjo fjalë nënkupton vetëm luftën e drejtë. Shënim i recensuesit.

197 Koha e Haxhit është në muajt e caktuar hënorë, duke filluar me Sheualin dhe duke përfunduar me dhjetëditëshin e Dhul'hixhes. Prandaj, kush ia vë detyrë vetes që të kryejë haxhin në këta muaj apo futet në gjendjen e ihrami, i ndalohen marrëdhëniet seksuale. Ai duhet t'i rikujtojë vetes se mosbindja ndaj Allahut me kryerjen e gjynaheve është më e rëndë në këtë moment, për shkak kohës dhe të vendit të shenjtë, ku ndodhet. Atij i bëhen haram edhe grindjet e vogla, të cilat shkaktojnë zemërim dhe armiqësi. Çfarëdo të mire që të bëni, Allahu këtë e di e do t'ju shpërblejë për të. Dhe përgatituni për kryerjen e Haxhit duke marrë atë që ju nevojitet (ushqime etj.) dhe dijeni se gjëja më e nevojshme, tek e cila mund të mbështeteni, në të gjitha çështjet e jetës tuaj, është devotshmëria ndaj Allahut të Lartësuar. Për këtë arsye thotë Allahu, - m'u frikësoni Mua, duke i zbatuar porositë e Mia e duke iu larguar ndalesave të Mia, o ju që keni logjikë të shëndoshë!

198 Nuk është gjynah për ju, nëse gjatë Haxhit kërkoni furnizimin tuaj me hallall me anë të tregtisë a formave të tjera. Kur të dilni prej Arafatit, pasi keni qëndruar në të ditën e nëntë e të drejtoheni për në Muzdelife natën e dhjetë të Dhul'hixhes kujtojeni Allahun duke bërë tesbih (duke thënë: "I lëvduar qoftë Allahu"), tehlil (duke thënë: "Nuk ka zot tjetër që e meriton adhurimin, përveç Allahut") dhe lutje në rrethinën afër Qabes, në Muzdelife. Kujtojeni Allahun për mirësinë, me të cilën Ai ju udhëzoi - simbolet e fesë së Vet dhe ritet e Haxhit në Shtëpinë e Shenjtë të Tij, sepse më herët ishit indiferentë ndaj ligjeve të Tij.

199 Prandaj dilni prej Arafatit, ashtu siç bënin njerëzit që i kanë ruajtur ritualet e Ibrahimit ﷺ, e jo siç bënin njerëzit e kohës së injorancës paraislame, të cilët nuk qëndronin fare në Arafat dhe kërkojini Allahut falje për çdo mangësi tuajën në lidhje me ato që Ai i ka bërë ligj, sepse Allahu është Falës dhe Mëshirues ndaj atyre që pendohen!

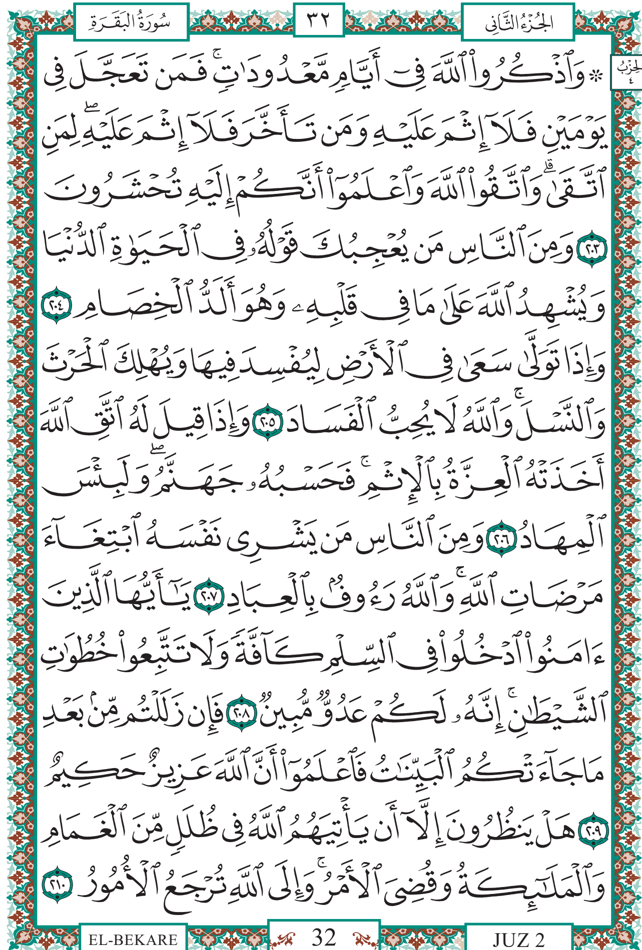
200 Sepse t'i keni kryer të gjitha ritualet e Haxhit e të jeni liruar prej tyre, përmendeni Allahun dhe shtojeni lavdërimin për Të, ashtu siç lavdëroni baballarët tuaj! Madje, Allahun përmendeni edhe më shumë, pasi çdo mirësi që keni, është vetëm prej Tij! Njerëzit janë të ndryshëm. Idhujtari, p.sh., beson veçse në jetën e kësaj bote, kështu që i kërkon Allahut veç prej mirësive të saj, si shëndet, pasuri e fëmijë, e nuk i bëhet rrisk ajo që Allahu ua ka premtuar robve të Vet besimtarë në Botën Tjetër. Kjo ndodh se ai synon vetëm këtë botë dhe është mospërfillës për Botës Tjetër.

201 Është edhe një grup tjetër njerëzish, si ata që besojnë Allahun dhe Jetën Tjetër, që i kërkojnë Zotit mirësi të kësaj bote dhe mundësimin e veprave të dobishme në të, por i kërkojnë edhe Xhenetit dhe shpëtimin prej dënimit të Zjarrit.

202 Pikërisht këta, që i kërkojnë Atij të dyja mirësitë -të kësaj bote dhe të Botës Tjetër, e kanë mundësinë të fitojnë shpërblimin e madh, sipas asaj që ata kanë bërë në jetën e kësaj bote. Allahu është Llogaritës i Shpejtë i veprave.

Nga ajetet mësojmë:

- Është detyrim që besimtari të parapërgatitet për udhëtimin në këtë botë dhe në Botën Tjetër, prandaj edhe Allahu thotë se parapërgatitja më e mirë është devotshmëria.
- Duhet të bëhet shumë dhikër gjatë plotësimit të riteve të Haxhit.
- Qëllimet e njerëzve janë të ndryshme: disa kanë qëllim vetëm këtë jetë, kështu që nuk i kërkojnë Zotit asgjë tjetër veç saj; ka edhe të tjerë që i kërkojnë Atij mirësitë e jetës së kësaj bote dhe të Botës Tjetër e këta janë të fituarit.

(203) Përmendeni Allahun me tekbire ("Allahu Ekber) dhe tehlile ("La i lahe ila'Allah") në këto shumë pak ditë, që janë: dita e njëmbëdhjetë, e dymbëdhjetë dhe e trembëdhjetë e Dhul'hixhes! Lejohet të shpejtohet dhe të dalësh prej Minas pas gjuajtjes së gurëve të ditës së dymbëdhjetë dhe nuk ka asnjë gjynah për këtë, sepse Allahu e ka bër për lehtësim. Kush qëndron në Mina deri në ditën e trembëdhjetë, që të gjuajë gurët i lejohet dhe nuk ka asnjë problem për këtë; madje, ka bërë më të mirën sepse ndjek shembullin e të Dërguarit ﷺ. Këto porosi janë për ata që kanë frikën Allahun në lidhje me kryerjen e Haxhit dhe e kryejnë atë ashtu siç ka porositur Allahu. Prandaj kijeni frikë Allahun, duke zbatuar porositë e Tij dhe duke iu larguar ndalesave të Tij! Dijeni me bindje të plotë se ju do tëktheheni dhe do të shkoni tek Ai, që është i Vetmi, i Cili do t'ju shpërblejë pastaj për veprat tuaja.

(204) E ka prej njerëzve edhe të tillë (hipokritë), që me oratorinë dhe me imagjinatën e tyre, të mahnisin, o i Dërguar, në jetën e kësaj bote e ti mendon se e kanë nga sinqeriteti, por qëllimin e tij të vërtetë e di vetëm Allahu dhe vetëm Allahu e dëshmon atë që fshehin në zemrën e tyre. Ata, në të vërtetë, janë kundërshtar të ashpër të besimtarëve.

(205) Një i tillë njeri, sapo të ndahet prej teje, o i Dërguar, nxiton të shkatërrojë në Tokë, duke prishur të mbjella e duke vrarë bagëti. Allahu nuk e do shkatërrimin në Tokë e nuk i do as ata që e bëjnë këtë.

(206) Nëse atij do t'i thuhej: "Kija frikën Allahut, mos i tejkalo kufijve e Tij dhe iu largo ndalesave të Tij!", ai do të vazhdonte përsëri me gjynahe, sepse atë do ta pengonte kryeneçësia dhe mendjemadhësia që të kthehej në të Vërtetën. Shpërblimi që do t'i mjaftojë atij, do jetë hedhja në Xhehenem. Sa vendqëndrim i keq është ai vend për banorët e tij!

(207) Ka edhe njerëz besimtarë, si ai që e jep veten tërësisht në shërbim ndaj Allahut, duke luftuar e duke kërkuar me këtë kënaqësinë e Tij. Allahu është Mëshirues i madh ndaj robve të Vet dhe i Mëshirshëm me ta.

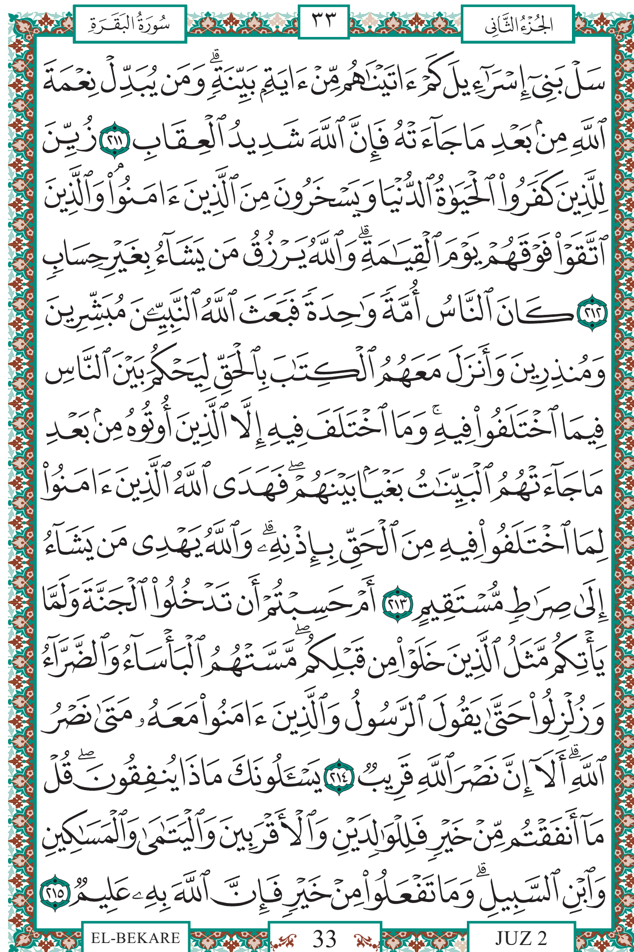
(208) O ju që i keni besuar Allahut dhe e ndiqni të Dërguarin e Tij! Hyni në Islam tërësisht e mos lini asgjë mangët prej tij, siç bëjnë ithtarët e Librit, duke besuar një pjesë të Librit dhe duke e mohuar një pjesë tjetër! Dhe, mos i ndiqni shtigjet e shejtanit, sepse ai është armiku juaj i qartë, me armiqësi të shpallur.

(209) Në qoftë se ju rrëshqisni dhe devijoni, sepse ju erdhën Argumentet e qarta, të pakundërshtueshme, atëherë dijeni se Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë në drejtim dhe ligjvënie! Prandaj kijeni frikë Allahun dhe madhërojeni Atë!

(210) Ata që ndjekin shtigjet e shejtanit dhe largohen prej Rrugës së Drejtë, nuk po presin tjetër, veçse Ditën e Ringjalljes. Atë Ditë, Allahu do të vijë përmes hijes së reve, ashtu siç i shkon Madhështisë së Tij, për të gjykuar midis njerëzve; sikurse do të vijnë edhe melekët që do t'i rrethojnë ata nga të gjitha anët. Atëherë do të zbatohet urdhri i Allahut mbi ta dhe do të përmbushet vendimi i Tij. Vetëm tek Allahu i Lartësuar, që është Një e i Vetëm, do të kthehen çështjet e të gjitha krijesave.

Nga ajetet mësojmë:

- Thelbi i devotshmërisë nuk qëndron vetëm te kryerja e veprave të mira e të shumta, por edhe te ndjekja e udhëzimit të fesë dhe te përkushtimi në të.
- Gjykimi për njerëzit nuk duhet të bazohet vetëm nga paraqitja e jashtme dhe fjalët e tyre, por te veprat e tyre. Veprat janë treguesi i asaj që fshehin në zemër.
- Prishja në Tokë, me të gjitha format e saj, është cilësi tipike e arrogantëve. Allahu i Lartësuar nuk i do shkatërrimin dhe as shkatërrimtarët.
- Njeriu nuk do të jetë një besimtar i vërtetë, derisa t'i dorëzohet Islamit tërësisht, duke e pranuar atë me tërë qenien e tij.

211 Pyeti, o i Dërguar, Bijtë e Izraelit, si qortim për ta: "Sa fakte të qarta ju ka shpalosur Allahu i Madhëruar për vërtetësinë e të Dërguarve, ndërsa ju i keni mohuar dhe refuzuar?" Kushdo që i zëvendëson mirësitë e Allahut me mohim, pasi mirësitë kanë qenë të dukshme dhe ai i ka njohur ato, ta dijë se Allahu është Ndëshkues i ashpër ndaj jobesimtarëve mohues.

212 Atyre që e mohojnë Allahun, u është hijeshuar jeta e kësaj bote dhe gjithçka e saj (janë hijeshi e kënaqësi momentale dhe të përkohshme) dhe i përqeshin ata që besojnë Allahun dhe Ditën e Gjykimit. Mirëpo të devotshmit ndaj Allahut, ata që përmbushin urdhrat e Tij dhe largohen nga ndalesat e Tij, do të jenë mbi jobesimtarët në Botën Tjetër, sepse Allahu do t'i fusë në Xhenetin e Adnit. Allahu i jep kujt të dojë, pa masë dhe pa llogari.

213 Në fillim njerëzit kanë qenë të bashkuar në një rrugë të vetme, që ishte feja e babait të tyre, Ademit, derisa shejtanët i përçanë e i çuan në humbje. Dhe më pas njerëzit u ndanë në besimtarë e jobesimtarë. Për këtë arsye, Allahu nisi profetët dhe të dërguarit, të cilët u jepnin lajmin e mirë besimtarëve vepërmirë për shpërblimin që i pret në Xhenet, ndërsa paralajmëronin jobesimtarët për ndëshkimin që i pret në Xhehenem. Të dërguarve Allahu u zbriti Librat hyjnorë me të Vërtetën, për të gjykuar midis njerëzve nëpërmjet tyre. Sa për Teuratin, ata që patën mospajtime rreth tij ishin vetëm njerëzit që u qe dhënë dija, pra judenjtë, ndonëse Allahu ua kishte bërë të qartë me argumente se këtë Libër e kishte shpallur Ai Vetë, prandaj nuk kishte pse të kundërshtoheshin midis tyre padrejtësisht. Në këtë mes, Allahu u dha sukses besimtarëve për ta dalluar të Vërtetën nga e pavërteta, me lejen dhe dëshirën e Tij. Allahu udhëzon kë të dojë në Rrugën e Drejtë, e cila nuk ka dredha dhe kthesa. Ajo është Rruga e imanit.

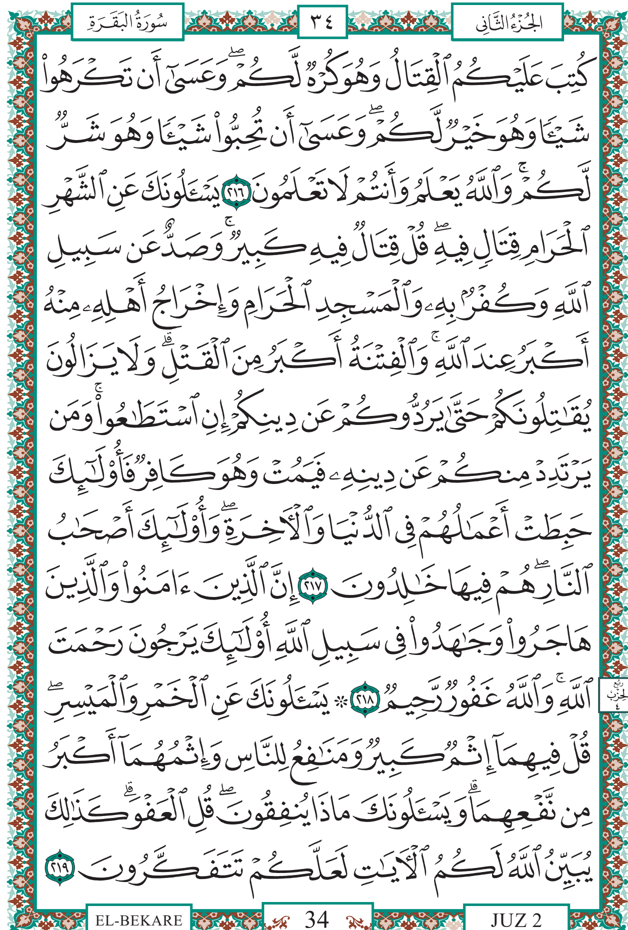
214 A mos mendoni, o besimtarë se do të hyni në Xhenet pa ju rënë edhe juve sprovat e atyre që ishin përpara jush?! Atyre u ra varfëri e thellë dhe sëmundje, u tronditën nga frika, derisa sprovat i bënë që ta kërkonin më herët ndihmën e Allahut, aq sa edhe i Dërguari edhe besimtarët me të thanë: "Kur do të vijë ndihma e Allahut?!" Por, a nuk është ndihma e Allahut afër besimtarëve, që i besojnë dhe i mbështeten Atij?

215 Të pyesin sahabët, o i Dërguar: Çfarë lloj pasurie duhet të dhurojnë? Si dhe kujt duhet t'ia japin? Përgjigjju atyre: "Çfarëdo që të dhuroni, duhet të jetë hallall dhe e mirë. Atë duhet t'ua jepni prindërve, të afërmve tuaj në nevojë, jetimëve në nevojë, të skamurve dhe udhëtarëve që janë larg familjes dhe vendit të vet. Çfarëdo të mire që të bëni, o besimtarë, qoftë e vogël apo e madhe, Allahu e di atë sepse Atij nuk i fshihet asgjë dhe Ai do t'ju shpërblejë për të.

Nga ajetet mësojmë:

- Nëse nuk e falenderon Allahun e Lartësuar për mirësitë e Tij dhe nuk i përdor ato me bindje për të, ato të largohen e shndërrohen në të keqësi e sprova.
- Allahu i krijoi njerëzit me natyrshmërinë e pastër të Teuhidit dhe me iman; mirëpo Iblisi dhe ndihmësit e tij ua prishën këtë natyrshmëri, duke i shtyrë në shirk.
- Poshtërimi më i madh, që sjell dështimin, është përçarja e një ymeti në lidhje me Librin që i është zbritur dhe fenë e Allahut. Kur ndodh kjo palët akuzojnë dhe mallkojnë njëra-tjetrën.
- Udhëzimi tek e Vërteta e Allahut, kur njerëzit janë të përçarë rreth saj, si dhe njohja e këndvështrimit të saktë është mirësi vetëm e Allahut dhe i duhet kërkuar Atij me sinqeritet dhe paanshmëri.
- Sprovat janë ligje të pandryshueshme të Allahut për eulijatë (të dashurve të Vet). Ata sprovohen në bazë të shkallës së imanit dhe mbështetjes që kanë ata tek Allahu në përballje me të keqen.
- Një prej faktorëve më të rëndësishëm, që ndihmon të kesh durim kur të vjen një e keqe dhe sprovë, është marrja shembull e të devotshmëve të mëparshëm për qëndrimit e tyre.

216 Juve, o besimtarë, ju është bërë detyrë lufta edhe pse kjo është e urryer për ju, sepse për nga natyra njeriu nuk e do asnjëherë të sakrifikojë jetën dhe pasurinë. Mirëpo, ju ndoshta mund ta urreni diçka, e pikërisht ajo është në të mirën tuaj, siç është lufta në rrygë të Allahut, që krahas shpërblimit të madh ajo sjell fitoren mbi armikun dhe ngre lart fjalën e Allahut. ndodh, po ashtu që ju mund ta doni diçka dhe pikërisht ajo është në dëmin tuaj, siç është heqja dorë nga lufta për hir të Allahut, që sjell poshtërim dhe nënshtrim ndaj armikut. Vetëm Allahu e di fare mirë se çfarë është për të mirën tuaj dhe çfarë është në të keëen tuaj, ndërsa ju nuk e dini. Prandaj përgjigjjuni urdhërit të Tij, se në të është e mira juaj!

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا
شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ
لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ٢١٦ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ
الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ
اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ
أَكْبَرُ عِندَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ
يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَن
يَرْتَدِدْ مِنكُمْ عَن دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ٢١٧ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ
اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ٢١٨ ۞ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ
مِن نَّفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَٰلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ٢١٩

217 Të pyesin njerëzit, o i Dërguar, në lidhje me luftën në muajt e shenjtë: Dhul'kade, Dhul'hixhe, Muharrem dhe Rexheb. thuaju atyre se lufta në këta muaj është një gjynah i madh tek Allahu dhe e papranueshme. Edhe ajo që bëjnë idhujtarët, të cilët pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut është po aq e urryer; mirëpo pengimi i besimtarëve nga Xhamia e Shenjtë (Qabja), si dhe dëbimi i banorëve të saj është gjynah më i madh për Allahun, sesa lufta në muajt e shenjtë, madje edhe vetë shirku që ata bëjnë është më i keq sesa lufta. Idhujtarët, me keqbërjen dhe padrejtësinë e tyre, nuk do të reshtin së luftuari ju, o besimtarë, derisa t'ju detyrojnë të hiqni dorë prej fesë tuaj të vërtetë e të ndiqni fenë e tyre të kotë -nëse do mund ta bënin këtë. Veprat e mira të atij nga ju, që heq dorë prej fesë së vet dhe vdes si mohues i Allahut, do të shkatërrohen, e në Botën Tjetër atë nuk e pret tjetër, përveçse Zjarri dhe qëndrimi në të përgjithmonë.

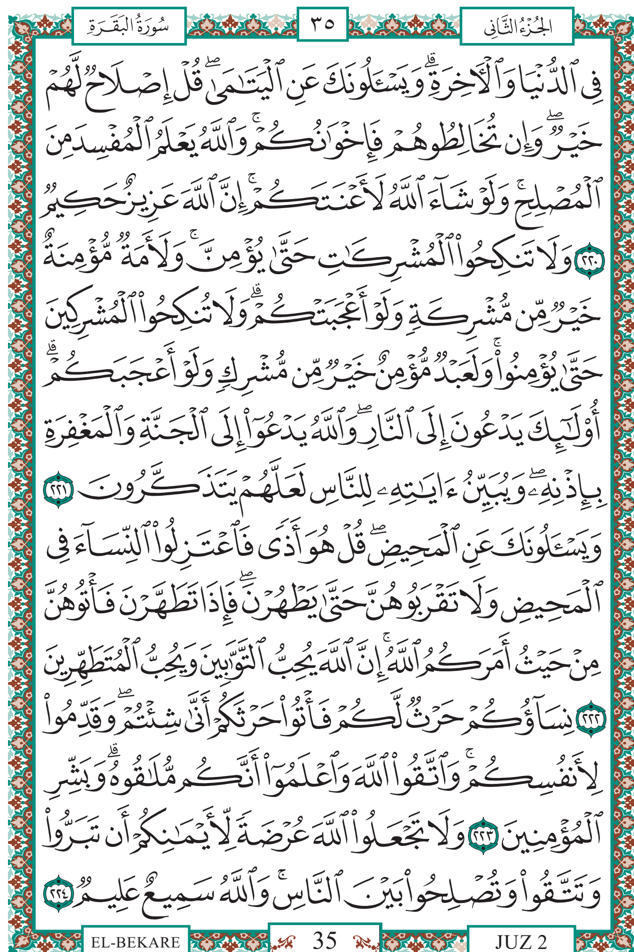
218 Ata që e kanë besuar Allahun dhe të Dërguarin e Tij, si dhe ata që e i kanë lënë vendbanimet e tyre për të emigruar për hir të Allahut e të Dërguarit të Tij dhe që kanë luftuar, që Fjala e Allahut të jetë më e larta, të tillët shpresojnë në Mëshirën dhe Faljen e Allahut (në Xhenet). Allahu është Falës i gjynaheve që bëjnë robtë e Tij dhe i Mëshirshëm me ta.

219 Të pyesin sahabët e tu për pijen e verës (e cila përfshin çdo gjë që merr mendjen dhe largon logjikën). Ata të pyesin në lidhje me gjykimin e pirjes, shitjes dhe blerjes së verës. Të pyesin ty edhe për gjykimin për bixhozin (i cili përfshin çdo fitim pasurie kur të dyja palët ofrojnë diçka dhe vetëm njëra e fiton). Thuaju atyre se këto sjellin shumë dëme dhe të këqija, si në anën fetare, ashtu edhe në atë materiale; humb logjika dhe pasuria, futja në armiqësi dhe urrejtje etj. Edhe pse ato mund të kenë pak dobi, siç mund të jetë mundësia për të fituar diçka, dëmi që ato sjellin dhe gjynahu i tyre është shumë më i madh se dobia që ato kanë. Për njeriun e logjikshëm, çdo gjë që ka më shumë dëm sesa dobi, është e mjaftueshme që t'i largohet asaj. Ky sqarim i ardhur prej Allahut ishte fillesa e ndalimit gradual të verës dhe të alkoolit. Të pyesin sahabët edhe se çfarë duhet të japin prej pasurisë së tyre, për kontribut dhe bamirësi. Thuaju: "Prej pasurisë tuaj, jepni atë që tepron pasi të plotësoni nevojat tuaja (gjykimi i parë ky, pas të cilit Allahu e caktoi zekatin si një detyrim për pasuritë specifike me kuota të përcaktuara). Kështu, njëlloj si ky sqarim i plotë, Allahu ju bën të qarta të gjitha dispozitat e fesë, me shpresë se do logjikoni.

Nga ajetet mësojmë:

- Mosdija e rezultatit për një çështje mund ta bëjë njeriun që të urrejë diçka, që në fakt, është e mirë për të apo të dojë diçka, që i bën keq atij, Prandaj njeriu duhet t'i kërkojë Allahut vazhdimisht udhëzim dhe orientim.
- Islami kërkon respektimin e simboleve të tij dhe ndalon nëpërkëmbjen e tyre. Ai e konsideron si gjynahun më të madh pengimin e njerëzve në Rrugën e Allahut të Lartësuar.
- Femohuesit kurrë nuk do të reshtin së luftuari Islamin dhe pasuesit e tij, derisa t'i nxjerrin ata prej fesë së tyre; por Allahu bën që të dështojnë lufta dhe intrigat e jobesimtarëve.
- Besimi në Allahun e Lartësuar, emigrimi për hir të Tij dhe xhihadi[3] në rrugën e Allahut janë ndër veprat më të mira, me të cilat njeriu arrin Mëshirën dhe Faljen e Allahut të Lartësuar.
- Sheriati Islam e ka ndaluar çdo gjë që ka më shumë dëm sesa dobi, sepse kjo është në të mirën e njerëzve.

3. Për xhihadin shih poshtëshënimin në faqen 44.

فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۗ وَيَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡيَتَٰمَىٰۖ قُلۡ إِصۡلَاحٞ لَّهُمۡ
خَيۡرٞۖ وَإِن تُخَالِطُوهُمۡ فَإِخۡوَٰنُكُمۡۚ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ ٱلۡمُفۡسِدَ مِنَ
ٱلۡمُصۡلِحِۚ وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَعۡنَتَكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٞ
٢٢٠ وَلَا تَنكِحُواْ ٱلۡمُشۡرِكَٰتِ حَتَّىٰ يُؤۡمِنَّۚ وَلَأَمَةٞ مُّؤۡمِنَةٌ
خَيۡرٞ مِّن مُّشۡرِكَةٖ وَلَوۡ أَعۡجَبَتۡكُمۡۗ وَلَا تُنكِحُواْ ٱلۡمُشۡرِكِينَ
حَتَّىٰ يُؤۡمِنُواْۚ وَلَعَبۡدٞ مُّؤۡمِنٌ خَيۡرٞ مِّن مُّشۡرِكٖ وَلَوۡ أَعۡجَبَكُمۡۗ
أُوْلَٰٓئِكَ يَدۡعُونَ إِلَى ٱلنَّارِۖ وَٱللَّهُ يَدۡعُوٓاْ إِلَى ٱلۡجَنَّةِ وَٱلۡمَغۡفِرَةِ
بِإِذۡنِهِۦۖ وَيُبَيِّنُ ءَايَٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَتَذَكَّرُونَ ٢٢١
وَيَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡمَحِيضِۖ قُلۡ هُوَ أَذٗى فَٱعۡتَزِلُواْ ٱلنِّسَآءَ فِي
ٱلۡمَحِيضِ وَلَا تَقۡرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطۡهُرۡنَۖ فَإِذَا تَطَهَّرۡنَ فَأۡتُوهُنَّ
مِنۡ حَيۡثُ أَمَرَكُمُ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلتَّوَّٰبِينَ وَيُحِبُّ ٱلۡمُتَطَهِّرِينَ
٢٢٢ نِسَآؤُكُمۡ حَرۡثٞ لَّكُمۡ فَأۡتُواْ حَرۡثَكُمۡ أَنَّىٰ شِئۡتُمۡۖ وَقَدِّمُواْ
لِأَنفُسِكُمۡۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّكُم مُّلَٰقُوهُۗ وَبَشِّرِ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ٢٢٣ وَلَا تَجۡعَلُواْ ٱللَّهَ عُرۡضَةٗ لِّأَيۡمَٰنِكُمۡ أَن تَبَرُّواْ
وَتَتَّقُواْ وَتُصۡلِحُواْ بَيۡنَ ٱلنَّاسِۚ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ٢٢٤

(220) Allahu i vendosi këto ligje për ju, që të mendoheni rreth asaj që ju bën mirë juve në këtë botë dhe në Botën Tjetër. Besimtarët të pyesin edhe se çfarë detyrash dhe përgjegjësish kanë për jetimët, si dhe a u lejohet që ta bashkojnë pasurinë e vet me të tyren në shpenzimet për ushqimet dhe banesën? Thuaju atyre se dhënia përparësi jetimëve, duke mos marrë asgjë në këmbim e as duke e përzier pasurinë tuaj me pasurinë e tyre është më e mirë për ju tek Allahu dhe ka shpërblim më të madh, sepse kjo është në dobi të pasurisë së tyre, duke bërë që pasuria e tyre të ruhet vetëm për ta. Megjithatë, nëse ju e bashkoni pasurinë tuaj me pasurinë e tyre për të jetuar dhe banuar etj., atëherë nuk ka ndonjë problem, pasi ata janë vëllezërit tuaj në fe e vëllezërit e ndihmojnë njëri-tjetrin dhe i shërbejnë njëri-tjetrit për nevojat e tyre. Allahu e di se cilët janë ata kujdestarë që dëshirojnë dëmtimin e pasurisë së jetimëve, si dhe kush janë ata që duan ta përmirësojnë. Po të donte Allahu që t'jua vështirësonte përgjegjësinë në lidhje me çështjen e jetimëve, do ta bënte, por Ai – qoftë i Lartësuar – e ka lehtësuar marrëdhënien me ta, sepse ligjet e Tij kanë në themel lehtësimin. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka. Ai është i Urtë në krijim, në drejtim dhe në ligjbërje.

(221) O besimtarë! Mos u martoni me idhujtare që i bëjnë shirk Allahut, derisa të besojnë vetëm Allahun e të hyjnë në Fenë Islame! Një grua skllave, por që e beson Allahun dhe të Dërguarin e Tij, është më e mirë se një grua e fisme dhe e lirë që adhuron idhujt, edhe nëse kjo e fundit ju mahnit me bukurinë dhe pasurinë e saj. As besimtaret myslimane mos i martoni me burra idhujtarë! Një burrë skllav, por që e beson Allahun dhe të Dërguarin e Tij, është më i mirë se një i lirë që është idhujtar, edhe nëse ky ju mahnit ju. Ata që i bëjnë shirk Allahut - qofshin burra a gra - i thërrasin të tjerët -me fjalë dhe vepra për në Zjarr; ndërsa Allahu thërret për vepra të mira e përmirësuese, të cilat të çojnë në Xhenet dhe me faljen e gjynaheve -me Lejen dhe Mirësinë e Tij. Kështu i sqaron Allahu Argumentet e Veta për njerëzit, me shpresën se ata do t'i kuptojnë dhe do të punojnë me to.

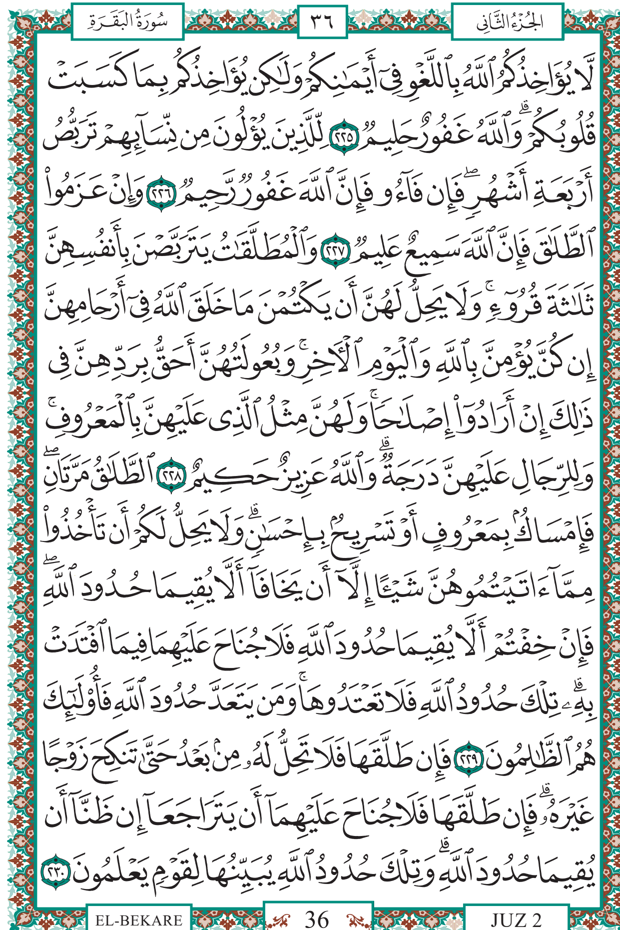
(222) O i Dërguar, të pyesin edhe në lidhje me të përmuajshmet e grave. Thuaju se të përmuajshmet janë të dëmshme, si për burrat, dhe gratë. Prandaj largojuni marrëdhënieve intime me gratë në kohën e tyre e mos iu afroni atyre, derisa t'u ndalet gjakrrjedhja dhe të pastrohen duke larë plotësisht trupin! Pasi të jenë pastruar, atëherë mund të kryeni marrëdhënie intime me to, sipas mënyrës që ju është lejuar dhe kur të jenë të pastra. Vërtet, Allahu i do ata që pendohen e u rrinë larg gjynaheve dhe i do ata që pastrohen e u rrinë larg papastërtive.

(223) Gratë tuaja janë vendmbjellja juaj. Ato lindin fëmijët tuaj, në mënyrë të ngjashme me tokën e cila jep prodhime. Ju afrojuni vendmbjelljes tuaj (prej të cilës ato lindin) ngado që të dëshironi e si të dëshironi, dhe bëni për veten tuaj vepra të mira, ndër to është edhe marrëdhënia martesore me qëllim të afrimit te Allahu dhe të lindjes së fëmijve të devotshëm. Dhe ruajuni Allahut duke zbatuar udhëresat e Tij dhe mos shkelur kufijtë e Tij, ku disa nga ato kanë të bëjnë edhe me rrgullat rreth çështjes së grave. Dhe dijeni se një Ditë keni për t'u takuar me Të dhe ajo do të jetë Dita e Gjykimit dhe do të qëndroni para Tij e Ai do t'ju shpërblejë për punët tuaja. E ti jepu lajmin e mirë, o i Dërguar, besimtarëve për mirësi të pambarimta dhe shikimin e Fytyrës së Tij Fisnike!

(224) Betimin tuaj në Allah mos e quani asnjëherë si pengesë për bamirësinë, devotshmërinë dhe punën tuaj në përmirësimin e njerëzve! Nëse ndodh që jeni betuar se do ta lini bamirësinë, atëherë kryejeni bamirësinë dhe shlyejeni betimin tuaj! Allahu i dëgjon thëniet tuaja dhe i di veprat tuaja dhe do t'ju shpërblejë për to.

Nga ajetet mësojmë:

- Ndalohet martesa mes myslimanëve dhe idhujtarëve, për shkak të largësisë që ekziston mes idhujtarisë dhe besimit.
- Ajeti tregon se prania e kujdestarit të gruas është kusht në aktin e martesës së saj, sepse Allahu u drejtohet kujdestarëve, kur flet për ndalimin e martesës me idhujtarë.
- Islami nxit pastrimin prej ndotjeve fizike dhe atyre ideore, siç janë shirku dhe gjynahet.
- Islami nxit që besimtari ta shikojë veprimtarinë e vet - madje edhe atë që kanë lidhje me kënaqësitë - si mundësi për të fituar Botën Tjetër.

(225) Allahu nuk do t'ju gjykojë për betimet që i bëni pa ndonjë qëllim, si, për shembull, kur thoni: "Jo, uallahi" ose "Po, uallahi". Për të tilla betime nuk jeni të detyruar të bëni ndonjë shlyerje e as nuk do të ndëshkoheni për to; por Allahu do t'ju gjykojë për betimet që i bëni me qëllim. Allahu është Falës i gjynaheve të robve të Vet e i Butë me ta, duke mos ua përshpejtuar atyre dënimin.

(226) Për ata që betohen se do të heqin dorë nga marrëdhëniet intime me bashkëshortet, koha që ata duhet të presin nuk duhet t'i kalojë më shumë se katër muaj, duke filluar nga momenti kur ata janë betuar. Kjo periudhë njihet me emrin el-ijla' (mosafrimi). Nëse ata kthehen dhe kryejnë marrëdhënie intime me bashkëshortet pas betimit se do hiqnin dorë prej tyre për katër muaj e më pak, atëherë Allahu është Falës dhe ua fal atyre atë që ata kanë bërë. Ai është Mëshirues ndaj tyre, duke u treguar kompensimin që duhet të bëjnë për ta shlyer atë betim.

(227) Por nëse ata kanë për qëllim shkurorëzimin, duke vazhduar me heqjen dorë prej marrëdhënieve intime me bashkëshortet dhe moskthimin më tek ato, atëherë Allahu i dëgjon thëniet e tyre, përfshirë edhe ato të ndarjes. Ai Di çdo situatë dhe qëllim të tyre, e sipas kësaj do t'i shpërblejë.

(228) E sa u përket grave të shkurorëzuara, ato duhet të presin tri cikle (të përmuajshmesh) dhe të mos martohen gjatë kësaj kohe. Atyre nuk u lejohet që ta fshehin atë që Allahu mund të ketë krijuar në barkun e tyre, nëse besojnë sinqerisht Allahun dhe Ditën e Gjykimit. Sakaq, burrat e tyre (që i ndanë ato) kanë të drejtën e parë, që t'i rikthejnë edhe një herë brenda afatit të përcaktuar -nëse me rikthimin e tyre ata dëshirojnë afrimin dhe harrimin e shkakut të ndarjes. Bashkëshortet kanë të drejta dhe detyrime, të pranuara mes njerëzve, ashtu siç kanë të drejta dhe detyrime bashkëshortët ndaj grave, por burrat kanë një shkallë më të lartë përgjegjësie mbi gratë në mbajtjen e tyre, në të drejtën për ndarje etj. Allahu është i Plotfuqishëm për gjithçka dhe është i Urtë në gjykim dhe drejtim.

(229) Shkurorëzimi, pas të cilit bashkëshorti mund ta rikthejë bashkëshorten e tij, mund të bëhet dy herë: e ndan e pastaj, e rimerr edhe një herë: e rindan dhe përsëri e rimerr. Pas këtyre dy shkurorëzimeve, ai duhet ose ta mbajë atë nën kujdesin e vet, duke bashkëjetuar me të në harmoni, ose ta ndajë për të tretën herë, me mirësjellje dhe duke i dhënë të drejtat që i takojnë. Pastaj juve, o bashkëshortë, nuk ju lejohet që të merrni më asgjë nga ajo që u keni dhënë një herë ish-bashkëshorteve si mehër. Nëse gruaja e urren burrin e saj, për shkak të moralit të tij të keq apo fizionomisë së tij të shëmtuar, dhe kur të dy bashkëshortët e dinë se për shkak të kësaj urrejtjeje ata nuk mund t'u përmbahen dot të drejtave të ndërsjella që kanë ndaj njëri-tjetrit, çështjen e tyre duhet t'ia parashtrojnë dikujt që ka lidhje farefisnore ose njohje me ta. Nëse ndodh që ata, që i kanë nën kujdes gjykojnë se ata të dy nuk do të mund t'ia sigurojnë përsëri të drejtën bashkëshortore njëri-tjetrit, atëherë nuk bëjnë ndonjë gjynah nëse vetë gruaja heq dorë nga e drejta e saj për të marrë pasurinë, duke ia lënë atë bashkëshortit të saj, në mënyrë që ta ndajë atë. Këto gjykime fetare ndajnë hallallin nga harami. Prandaj mos i shkelni ato! E kush i shkel kufijtë e Allahut, është keqbërës të vetes së vet, duke kërkuar ndëshkimin në vend të shpëtimit.

(230) E, nëse bashkëshorti e ka ndarë bashkëshorten e vet për të tretën herë, atij nuk i lejohet më që të martohet me të përsëri. Ajo duhet të martohet me një tjetër burrë, me një martesë të rregullt, me dashuri për të dhe jo me qëllim ndarjeje, si dhe të kryej marrëdhënie intime me të. Nëse ky i dyti e shkurorëzon atë ose vdes, duke e lënë vejushë, atëherë nuk është gjynah për atë grua dhe ish-bashkëshortin e saj të parë të ribashkohen edhe një herë me një akt dhe mehër të ri martese -nëse të dy ata mendojnë se janë të gatshëm që t'u përmbahen urdhrave të fesë. Këto janë urdhrat e fesë, të cilat Allahu ua sqaron njerëzve -për ata që dëshirojnë t'i dinë gjykimet dhe kufijtë e Tij, sepse pikërisht ata do të përfitojnë prej tyre.

Nga ajetet mësojmë:

- Allahu i Lartësuar i sqaron plotësisht dispozitat e martesës dhe të shkurorëzimit, në mënyrë që njerëzit të mësojnë kufijtë e hallallit dhe të haramit dhe të mos i tejkalojnë ato.
- Allahu i jep rëndësi të madhe çështjes së martesës dhe e ka bërë haram të luhet me të, qoftë edhe me fjalë. Allahu e zhduku mundësinë për të luajtur me shkurorëzime dhe rikthime, duke i kufizuar ato në dy ndarje dhe dy rikthime. Pastaj e ndaloi martesën e çiftit për së treti, derisa gruaja të martohet me një tjetër burrë e më pas të ndahet prej tij, ose ai të vdesë.
- Harmonia bashkëshortore arrihet nëpërmjet mirëkuptimit. Nëse kjo nuk ekziston, atëherë çifti mund të ndahet. Çifti mund të ndahet edhe nëse njëri prej bashkëshortëve kërkon shkurorëzimin.

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَن
يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا
وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
يَعِظُكُم بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾ وَإِذَا
طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ
أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ
مِنكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ ۞ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ
كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ
وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَّهُ بِوَلَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكَ فَإِنْ
أَرَادَا فِصَالًا عَن تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ
أَرَدتُّمْ أَن تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُم مَّا
آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

(231) Nëse i shkurorëzoni bashkëshortet, kur ato janë në prag të përfundimit të afatit të pritjes, ju keni të drejtë që t'i riktheni ato ose t'i lini me mirësjellje e të mos i riktheni, derisa të përfundojë afati i tyre. Mos i riktheni ato për dashakeqësi, siç bëhej në kohën e injorancës paraislame! Kush e bën një gjë të tillë, me synimin për t'i dëmtuar ato, i ka bërë padrejtësi vetes, duke iu ekspozuar gjynahut dhe ndëshkimit. Mos i merrni porositë e Allahut për objekt talljeje, duke luajtur me to, por kujtoni mirësitë e Allahut ndaj jush, më e madhja e tyre janë ato që ju ka zbritur -Kur'ani dhe Suneti. Këto Allahu jua kujton që t'ju nxitë dhe t'ju paralajmërojë. Prandaj kijani frikën Allahut duke i jetësuar porositë e Tij dhe duke iu shmangur ndalesave të Tij! Dijeni se Allahu di çdo gjë. Atij nuk i fshihet asgjë. Ai do t'ju shpërblejë për veprat tuaja.

(232) Nëse ju i keni shkurorëzuar bashkëshortet më pak se tri herë dhe koha e tyre e pritjes ka mbaruar, atëherë nuk keni të drejtë pas kësaj -o ju kujdestarë- që t'i pengoni ato të kthehen përsëri te bashkëshortët e tyre, nëse kjo bëhet me akt të ri martese, nëse ato e dëshirojnë një gjë të tillë e bien dakord përsëri me bashkëshortët e tyre. Këtë gjykim, që përmban ndalesën për t'i penguar ata, e pranon vetëm ai që beson Allahun dhe Ditën e Gjykimit. Kjo do t'jua shtojë edhe më shumë mirësinë e do jetë më e pastër për nderin tuaj dhe larg veprave të ulëta. Allahu e di të vërtetën e çështjeve dhe përfundimin e tyre, ndërsa ju nuk i dini.

(233) Nënat duhet që t'u japin gji fëmijëve të tyre dy vite të plota. Ky përcaktim dyvjeçar është për atë që dëshiron që ta plotësojë kohën e plotë të gjidhënies. Ndërsa për babain e fëmijës është detyrim shpenzimi për nevojat e nënës, me të cilën është ndarë, si dhe veshmbathja e tyre -aq sa është e njohur në popull e pa rënë ndesh me dispozitat fetare. Allahu nuk e ngarkon asnjë më shumë sesa ka gjendje dhe mundësi. Nuk është e lejuar për asnjërin prej prindërve që ta përdorë fëmijën si një mënyrë për të dëmtuar tjetrin. Ata që trashëgojnë fëmijën -nëse i vdes i ati pa lënë pasuri- do të jenë përgjegjës, për të njëjtat detyrime si ato të babait. Nëse të dy prindërit bien në një mendje që t'ia ndërpresin gjirin fëmijës para se të plotësohet dyvjetëshi, nuk do të kenë ndonjë gjynah për këtë, nëse kjo është vendosur pas konsultimit me njëri-tjetrin, pëlqimit të të dyve dhe është në dobi të fëmijës. Nëse ju dëshironi të gjeni për fëmijën tuaj gjidhënëse tjetër, përveç nënës biologjike, nuk do të keni ndonjë gjynah nëse ju e paguani me mirësjellje atë, pa mangësi e pa ia zvarritur pagesën. Kijani frikën Allahut duke i vënë në jetë porositë e Tij dhe duke u larguar prej ndalesave të Tij, dhe dijeni se Allahu është Vëzhgues i veprimeve tuaja; Atij nuk i fshihet asgjë prej tyre dhe Ai do t'ju shpërblejë për çdo gjë që keni bërë.

Nga ajetet mësojmë:

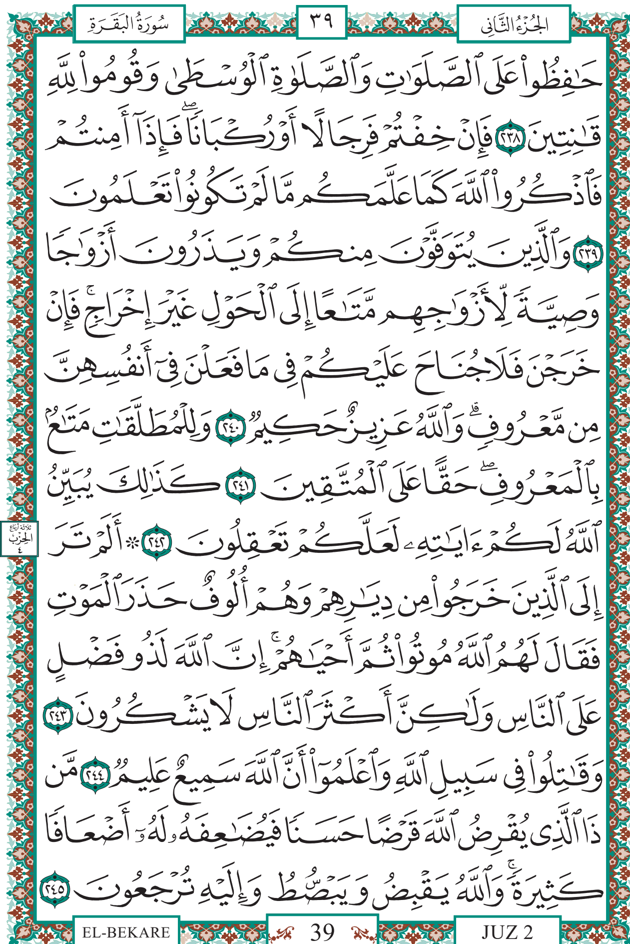
- Është e ndaluar që kujdestari ta pengojë atë që ka nënkujdestari që të martohet apo ta detyrojë të martohet me personin që nuk e do etj .
- Ligjet e fesë islame ia mbrojnë nënës të drejtën e gjidhënies, edhe nëse ajo është e ndarë prej bashkëshortit të saj. Çdo shpenzim i saj është detyrim për babain e fëmijës, për aq kohë sa ajo është duke e ushqyer me gji fëmijën e tij.
- Allahu i Lartësuar e ka bërë të ndaluar për të dy prindërit që t'i përdorin fëmijët si shtysë e njërit, për të dëmtuar tjetrin.
- Ajetet na nxisin që çdo çështje, që ka të bëjë me jetën bashkëshortore, të ndërtohet mbi konsultimin dhe kënaqësinë e të dy bashkëshortëve.

234 Kur burri vdes dhe e lë pas gruan joshtatzanë, ajo e ka detyrim që ta kufizojë veten për një periudhë pritjeje katër muaj e dhjetë ditë –nuk martohet, nuk zbukurohet dhe nuk del prej shtëpisë së bashkëshortit. Pasi ta përfundojë këtë periudhë kufizuese, kujdestari nuk ngarkohet me ndonjë gjynah nëse ajo ia lejon vetes atë që i ishte ndaluar gjatë kohës së pritjes. Allahu e di shumë mirë për atë që bëni ju. Atij nuk i fshihet asgjë, qoftë ajo e jashtme apo e brendshme te ju dhe sipas asaj do t'ju shpërblejë.
235 Po ashtu, nuk është gjynah për ju, o besimtarë, nëse ia shprehni tërthorazi, jo drejtëpërsëdrejti propozimin një gruaje për martesë, pasi i ka vdekur burri ose pas ndarjes përfundimtare, për shembull: "Kur të përfundojë kohëpritja jote, më thuaj!" Nuk konsiderohet gjynah për ty ajo ndjenjë, që ju fshihni në veten tuaj për të, për t'u martuar me të në mënyrë të rregullt pas përfundimit të kohëpritjes së saj. Allahu e di se ti do ta kujtosh atë, nga dëshira e zjarrtë që keni për të. Prandaj edhe ta lejoi mënyrën e tërthortë e jo të drejtpërdrejtë. Dhe kini kujdes dhe mos shkëmbeni premtime në fshehtësi, kur ajo është në periudhën e pritjes, përveçse në atë mënyrë që është e pranuar, që është mënyra e tërthortë dhe mos e kryeni aktin martesor gjatë kohëpritjes së saj! Allahu e di atë që ju ndieni në shpirt, në lidhje me atë që Ai jua lejoi dhe atë që jua ndaloi. Prandaj kini kujdes e mos i kundërshtoni urdhrat e Tij! Dijeni se Allahu është Falës për atë që pendohet dhe i Butë ndaj robve të Vet, duke mos ua përshpejtuar ndëshkimin.
236 Nuk është gjynah për ju, nëse i shkurorëzoni gratë tuaja, me të cilat keni lidhur aktin martesor dhe ende nuk keni kryer marrëdhënie me to e nuk ua keni dhuruar ende mehrin (pajën e premtuar të martesës) e përcaktuar për to. Nëse ju dëshironi t'i ndani në këtë rast, ju nuk e keni detyrim që t'ua jepni mehrin, por është detyrim që t'u jepet atyre diçka, me të cilën ato do ishin të kënaqura apo që ua largon thyerjen shpirtërore. Kjo -sipas mundësive të burrit, qoftë i pasur apo i varfër. Kjo dhuratë është detyrim vetëm për ata që janë vepërmirë në veprimet dhe marrëdhëniet e tyre me njerëzit.
237 Nëse ju i keni shkurorëzuar gratë tuaja, me të cilat keni kryer aktin martesor, por që ende nuk keni kryer marrëdhënie me to dhe edhe mehrin e caktuar ua keni dhënë tashmë, atëherë ju duhet që t'u falni gjysmën e mehrit (që tashmë keni caktuar) -përveç nëse ato vetë nuk jua kërkojnë ngaqë janë të arsyeshme. Mundet edhe bashkëshortët t'ua lënë mehrin të gjithin. Nëse toleroni njëri-tjetrin në të drejtat që keni mes jush, kjo është më afër respektimit të Allahut dhe bindjes ndaj Tij. Prandaj përpiquni sa më shumë të bëni mirësi, që të arrini shpërblimin e Allahut!

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
٢٣٤ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ
أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ
وَلَٰكِن لَّا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَن تَقُولُوا قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۚ
وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ ۚ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ ۚ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ٢٣٥ لَّا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ
مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً ۚ وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى
الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ ٢٣٦ وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَن يَعْفُونَ
أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ ۚ وَأَن تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۚ
وَلَا تَنسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٢٣٧

Nga ajetet mësojmë:

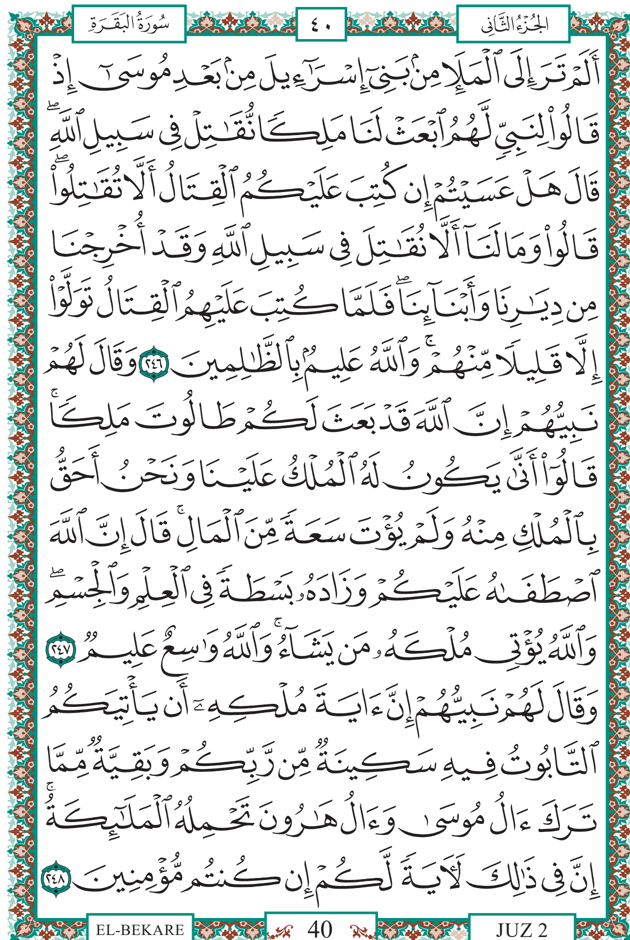
- Gruaja, së cilës i ka vdekur burri, nuk zbukurohet dhe nuk martohet, për një periudhë kohore katër muaj e dhjetë ditë.
- Besimtari duhet ta dijë se Allahu është Mbikëqyrës i tij. Kjo dije e bën atë të ketë kujdes me të Lartësuarin dhe të ndalet përpara kufijve të Tij.
- Ajetet na nxisin për të qenë sa më të mirë dhe të sjellshëm në marrëdhëniet bashkëshortore, duke qenë toleranca dhe falja kushtet bazë në këtë marrëdhënie.

238 Përkushtojuni faljes së namazeve, duke i kryer ato plotësisht, ashtu siç ju ka urdhëruar Allahu, veçanërisht namazit që është mes të tjerëve, pra, namazit të pasdites. Tregohuni të bindur e të ndrojtur ndaj Allahut me namazet tuaja.
239 Në qoftë se ju ndiheni të rrezikuar prej ndonjë armiku a prej diçkaje të ngjashme e nuk keni mundësi që ta kryeni namazin plotësisht, atëherë faluni duke ecur në këmbë, ose kalëruar mbi deve, kalë etj., ose në çfarëdo forme që të keni mundësi. Pasi të jetë larguar rreziku, atëherë përmendeni Allahun me të gjitha llojet e dhikrit (përkujtimeve), siç është edhe namazi i falur në formën e tij të plotë. Kështu jua mëson Allahu rrugën e drejtë dhe të ndriçuar që ju nuk e njihnit.
240 Ata që vdesin duke lënë pas vetes gra, duhet të lënë testament për to, që t'u plotësohen nevojat për banesë dhe për shpenzime për një vit të plotë, në mënyrë që trashëgimtarët të mos i nxjerrin jashtë. Nëse ato vetë, me vullnetin e tyre, dëshirojnë të dalin para se të plotësohet viti, atëherë as ju dhe as ato nuk ngarkoheni me ndonjë gjynah për zgjedhjen që ato bëjnë për veten e tyre –zbukurimin dhe hijeshimin. Allahu është i Plotfuqishëm, askush nuk mposhtë Atë. Ai është i Urtë, në vënien e ligjeve dhe në paracaktimet e Tij. Sa i përket këtij ajeti, shumica e interpretuesve të Kur'anit janë të mendimit se gjykimi që jep ai është abroguar nga fjala tjetër e Allahut të Lartësuar, kur thotë: "Kur burri vdes dhe lë pas vetes bashkëshorte, ato duhet që të qëndrojnë (në shtëpinë e burrit), duke pritur për katër muaj e dhjetë ditë." [Bekare, 234]
241 Gratë e divorcuara kanë të drejtë për një dhuratë, që të jenë të kënaqura me të, qoftë ajo veshmbathje, pasuri etj., si ndreqje të zemërthyerjes nga shkurorëzimi, në përputhje me traditën, si dhe duke parë edhe gjendjen ekonomike të burrit. Kjo është detyrë për besimtarët e devotshëm ndaj Allahut të Lartësuar, për ata që vënë në jetë urdhrat e Tij dhe largohen prej ndalesave të Tij.
242 Si në sqarimin e mëparshëm, Allahu jua shpjegon ajetet e Veta që përmbajnë ligjet dhe dispozitat e Tij, me qëllim që t'i kuptoni dhe t'i zbatoni ato, duke arritur mirësinë e kësaj bote dhe të Botës Tjetër.
243 A nuk të ka ardhur dija, o i Dërguar për ata që dolën prej shtëpive të tyre e që ishin të shumtë në numër, prej frikës së vdekjes, për shkak të një epidemie apo diçkaje tjetër? Ata ishin një grup prej pasardhësve të Bijve të Izraelit. Allahu u tha atyre: "Vdisni!" - e ata vdiqën të gjithë. Pastaj i risolli edhe një herë në jetë, që t'ua bënte të qartë se e tërë çështja është vetëm në dorë të Allahut të Lartësuar dhe se ata nuk kishin në dorë asgjë, madje as për veten e tyre -e mirë apo e keqe qoftë. Allahu është Dhurues i Madh dhe Bujar i Madh për njerëzit, por shumica e njerëzve nuk e falënderojnë për mirësitë e Tij.
244 Ju, o besimtarë, luftojini armiqtë e Allahut, duke ndihmuar fenë e Tij e duke lartësuar Fjalën e Tij! Dijeni se Allahu Dëgjon çdo fjalë që thoni dhe i Di qëllimet dhe veprat tuaja. Dhe Ai do t'ju shpërblejë për to.
245 Kush vepron si huadhënës, duke dhënë prej pasurisë së vet për rrugën e Allahut, me qëllim të mirë dhe shpirt të pastër, Allahu do t'a kthejë atij të shtuar shumëfish. Allahu ia pakëson rrizkun, shëndetin etj., kujt të dojë dhe ia shton ato kujt të dojë, sipas Urtësisë dhe Drejtësisë së Vet. Vetëm tek Ai do të ktheheni të gjithë në Botën Tjetër dhe vetëm Ai ka për t'ju shpërblyer për veprat tuaja.

Nga ajetet mësojmë:

- Ti përkushtohemi faljes së namazit në mënyrë të plotë, me shtyllat dhe kushtet e tij. Nëse kjo është e pamundur, atëherë njeriu mund të falet ashtu siç e ka më të lehtë.
- Mëshira e Allahut të Lartësuar ndaj robve të Vet është e dukshme. Prandaj Ai ua bëri atyre të qartë ajetet e Veta, në mënyrë që ata të përfitojnë prej tyre.

(246) A nuk të ka ardhur dija, o i Dërguar, për parinë e Bijve të Izraelit pas kohës së Musait ﷺ, kur ata i thanë profetit të tyre: "Cakto për ne një mbret, që të luftojmë bashkë me të në rrugë të Allahut!" Profeti u tha: "Ndoshta Allahu jua bën detyrim luftën dhe ju nuk do të luftoni në Rrugë të Allahut!" Ata iu përgjigjen duke e refuzuar përshtypjen e tij: " Çfarë mund të na pengojë ne që të luftojmë në Rrugë të Allahut, kur ka shumë arsye që na shtyjnë për këtë? Armiqtë tanë na dëbuan prej Tokës sonë dhe na i morën peng fëmijët, prandaj ne do të luftojmë për të rimarrë Tokën tonë dhe të lirojmë pengjet tona." Kur Allahu ua bëri detyrim luftën, ata u sprapsën, duke mos iu përmbajtur premtimit, përveç një pakice të tyre. Allahu i njeh shumë mirë refuzuesit e urdhrit të Tij dhe shkelësit e besës me Të, e do t'u japë atë që meritojnë për këtë.
(247) Profeti i tyre u tha: "Allahu ka caktuar që Taluti të jetë mbreti juaj, që të luftoni nën flamurin e tij. Mirëpo paria e tyre, me mospërfillje dhe duke refuzuar, tha: "Si mund të ketë ai pushtet mbi ne, ndërkohë që ne kemi më shumë përparësi se ai?! Ai nuk është as prej bijve të mbretërve e as nuk ka pasuri të madhe, që ta mbajë sundimin" Profeti u përgjigjet: "Atë e ka zgjedhur Allahu për ju, duke i dhënë atij dije dhe forcë më shumë sesa juve." Allahu ia jep pushtetin kujt të dojë, sipas urtësisë dhe mëshirës së Vet. Allahu është Dhurues i Madh, që i jep kujt të dojë. Ai është i Gjithëditur; Ai e Di se kush e meriton që t'i jepet.
(248) Pastaj, Profeti u tha: "Shenja dalluese që vërteton se ai është mbreti i zgjedhur për ju, është se nëpërmjet tij Allahu do t'ju kthejë edhe një herë Sëndukun – që ishte shumë i shtrenjtë për Bijtë e Izraelit, por që ua kishin marrë – i cili është qetësi për atë që rri pranë tij dhe në të cilin gjenden edhe disa relike të lëna nga familja e Musait dhe familja e Harunit, bastuni dhe disa pllaka të Shkrimit. Kjo është një shenjë e mjaftueshme për ju, nëse jeni, vërtet besimtarë.

Nga ajetet mësojmë:

- Shpalosen cilësitë më të rëndësishme të një udhëheqësi, të cilat janë njohja e atyre gjërave që i shërbejnë në udhëheqje, si dhe forca për të udhëhequr.
- Ka udhëzim për atë, që merr përsipër udhëheqjen e njerëzve, që të mos mashtrohet nga fjalët e tyre, derisa t'i vërë në provë ato.
- Kriteret që vënë njerëzit për vlerësimin dhe zgjedhjen e më të mirëve në radhët e tyre mund të mos jenë kriteret e Allahut të Lartësuar. Lartësuari mund të zgjedhë kë të dojë prej robve të Vet, sipas Urtësisë dhe Dijes së Vet.

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِٱلْجُنُودِ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ مُبْتَلِيكُم
بِنَهَرٍ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَن لَّمْ يَطْعَمْهُ
فَإِنَّهُۥ مِنِّيٓ إِلَّا مَنِ ٱغْتَرَفَ غُرْفَةًۢ بِيَدِهِۦۚ فَشَرِبُوا۟ مِنْهُ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْۚ فَلَمَّا جَاوَزَهُۥ هُوَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
مَعَهُۥ قَالُوا۟ لَا طَاقَةَ لَنَا ٱلْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦۚ
قَالَ ٱلَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ ٱللَّهِ كَم مِّن فِئَةٍ
قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ مَعَ
ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٢٤٩﴾ وَلَمَّا بَرَزُوا۟ لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ قَالُوا۟
رَبَّنَآ أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَٱنصُرْنَا
عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُم بِإِذْنِ ٱللَّهِ
وَقَتَلَ دَاوُۥدُ جَالُوتَ وَءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ
وَٱلْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُۥ مِمَّا يَشَآءُۗ وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ
بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ ٱلْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ ذُو
فَضْلٍ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتْلُوهَا
عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّۚ وَإِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

(249) Kur Taluti bashkë me ushtrinë e vet doli jashtë vendbanimeve, u tha atyre: “Allahu ju ka vënë në provë me një lumë; kush pi prej tij, ai nuk është në rrugën time e nuk mund të më shoqërojë mua në luftë; kush nuk pi prej tij, ai është në rrugën time dhe mund të më shoqërojë mua në luftë, përveç atij që është i detyruar që të pijë vetëm një grusht ujë, sepse kjo nuk përbën problem për të.”

Por, në fakt, e tërë ushtria piu ujë në atë lumë, përveç një pakice, të cilët duruan, edhe pse kishin etje të madhe. Kur Taluti bashkë me besimtarët kaluan lumin, disa prej ushtrisë së tij thanë: “Ne sot nuk kemi fuqi që të luftojmë me Xhalutin dhe ushtrinë e tij” Mirëpo, menjëherë aty, ata që ishin të bindur për takimin me Allahun Ditën e Gjykimit, thanë “Sa e sa grupe besimtare, të vogla në numër, kanë mundur grupe jobesimtare, të mëdha në numër, me lejen dhe ndihmën e Allahut”, sepse faktori vendimtar është ndihma që vjen prej imanit dhe jo numri. Allahu është me robtë e Vet durimtarë dhe i mbështet e i ndihmon.

(250) Pasi dolën përballë Xhalutit dhe ushtrisë së tij Iu drejtuan Allahut me lutje: “Zoti ynë, kalit durimin në zemrat tona dhe na i forco këmbët, që të mos ikim dhe të mos mposhtemi përpara armikut tonë! Na ndihmo me fuqinë dhe mbështetjen Tënde kundër popullit jobesimtar!”

(251) Kështu, me lejen e Allahut, i mposhtën ata. Daudi e vrau udhëheqësin e tyre, Xhalutin dhe Allahu i dha pushtetin dhe pejgamberinë. Allahu i mësoi Daudit ato dije që Ai dëshironte, duke i dhënë bashkë të mirat e kësaj bote dhe të Botës Tjetër.

Sikur të mos kishte qenë rregulli i Allahut, që pengon të keqen e disa njerëzve me disa njerëz të tjerë, do të shkatërrohej Toka nga shtimi i të këqijve, por Allahu është Bujar me të gjitha krijesat.

(252) Këto janë argumente të qarta të Allahut, të cilat po t’i lexojmë ty, o i Dërguar. Ato kanë të Vërtetën në lajme dhe drejtësinë në gjykime. Ti je, vërtet prej të dërguarve të Zotit të botëve.

Nga ajetet mësojmë:

- Është tregues urtësie që një udhëheqës ta vërë ushtrinë e vet në forma të ndryshme provimi, në mënyrë që të dallohen ata që janë të qëndrueshëm nga të tjerët.
- Faktori kryesor në arritjen e fitores nuk është thjesht numri apo përgatitja, por ndihma e Allahut.
- Në kohë sprovash dhe vështirësish është i qëndrueshëm vetëm ai që e ka zemrën plot me besim të patundur tek Allahu, që bën durim në çdo sprovë dhe është i qëndrueshëm përpara çdo fatkeqësie.
- Kërkimi i përkrahjes prej Allahut të Lartësuar duhet bërë me zemër të sinqertë, sepse ky është ndër mundësitë kryesore që një lutje të pranohet, veçanërisht në fushëbetejë.
- Është Urtësia e Allahut të Lartësuar, që e pengon të keqen dhe shkatërrimin në Tokë nëpërmjet disa krijesave të Veta.